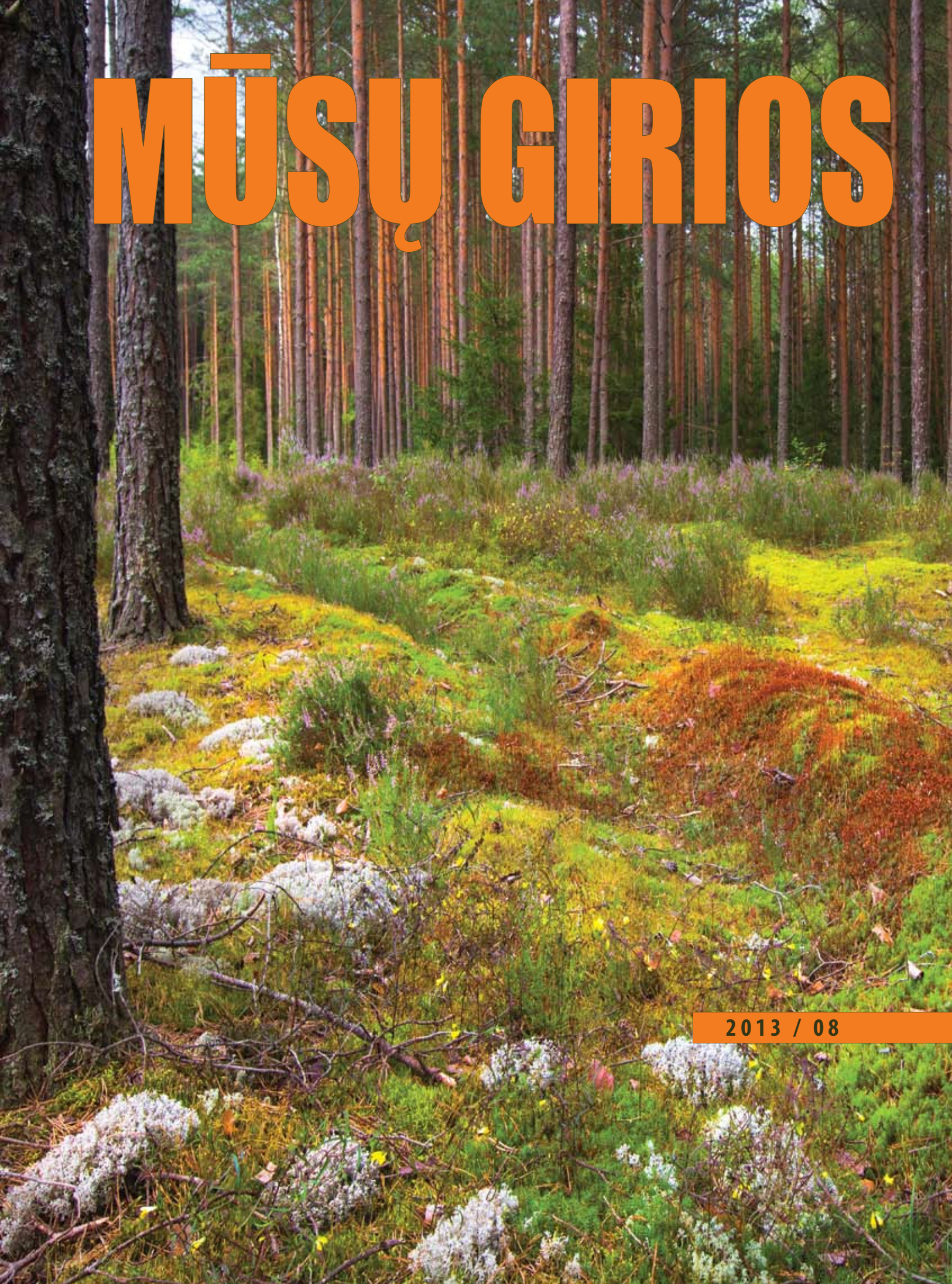

MŪSŲ GIRIOS

A photograph of a forest floor covered in moss and low-lying vegetation, with tall pine trees in the background. The foreground is a mix of green moss, small yellow flowers, and some brown, dried-out vegetation. The background shows a dense stand of tall, thin pine trees with green needles.

2013 / 08

Organizatoriai:
ALEKSANDRO STULGINSKIO UNIVERSITETAS
LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

2013 m. spalio 3–5 d., Aleksandro Stulginskio universitete,
Akademija, Kauno r.

Miško, medžioklės ir aplinkos paroda

Registracija
iki 2013 m.
rugpjūčio 30 d.

Parodos tematika:

- **miškų ūkis**
- **medžioklė**
- **gyvulininkystė**
- **fermų įranga**
- **komunalinis ūkis**
- **aplinkos tvarkymas**
- **medienos perdirbimas**
- **ekologiški produktai**
- **alternatyvūs energijos šaltiniai**
- **gaminiai iš odos, kaulo, kailio**
- **miškų ir žemės ūkio mokslas ir konsultavimas**

Partneriai:

Informacija tel.: (8-37) 75 23 73, 78 81 19, 75 22 25 www.sprendimuratas.lt

MŪSŲ GIRIOS

LIETUVOS MIŠKININKŲ SĄJUNGOS
ŽURNALAS

Leidžiamas nuo 1929 metų birželio
Indeksas 5057, su nuolaida – 5058
2013 m. rugpjūtis Nr. 8 (784)

ISSN 1392-6829

LEIDĖJAS

Viešoji įstaiga „Mūsų girios“
A. Juozapavičiaus g. 10a
09311 Vilnius

Tel. 8 5 2752047

Faks. 8 5 2754828

El. paštas info@musu-girios.lt

www.musu-girios.lt

Įmonės kodas 125302897
PVM mokėtojo kodas LT 253028917
A/S LT887044060001501044
AB SEB bankas

REDAKCIŲ KOLEGIJA

Edmundas Bartkevičius (pirmininkas),

Raimondas Juzikis,
Andrius Kuliešis,
Romas Kupstaitis,
Vygantas Mierkis,
Edvardas Riepšas,
Benjamins Sakalauskas,
Albinas Tebėra,
Valdas Vaičiūnas

REDAKCIJA

Direktorius – vyr. redaktorius
Rimondas Vasiliauskas
tel. 8 5 2752047,
mob. tel. 8 687 10616;
el. paštas rimondas.v@musu-girios.lt

Atsakingasis redaktorius
Vaclovas Trepėnaitis
tel./faks. 8 5 2754828,
mob. tel. 8 687 10614;
el. paštas vaclovas.t@musu-girios.lt

Redaktorė – korespondentė
Jūratė Kuusienė
tel./faks. 8 5 2754828,
mob. tel. 8 687 10609;
el. paštas jurate.r@musu-girios.lt

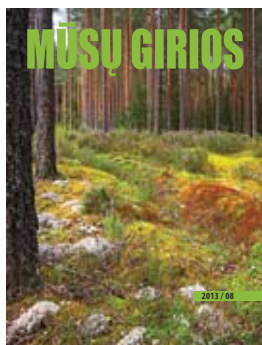
Dizaino autorius: Algimantas Dapšys

Spausdino AB „Spauda“
Laisvės pr. 60, 05120 Vilnius
www.spauda.com
Tiražas 2130 egz.

Kaina 10,50 Lt, su nuolaida 7 Lt

„Mūsų Girios“ (Our Forests) magazine
Editor-in-chief R. Vasiliauskas
A. Juozapavičiaus 10a, Vilnius, Lithuania

Redakcijos ir autorių nuomonė
ne visada sutampa.
Už reklamos turinį redakcija neatsako.
„Mūsų giriose“ išspausdintus straipsnius
ar jų dalis perspausdinti galima tik gavus raštišką
redakcijos sutikimą ir su šaltinio nuoroda.
Redakcija pasilieka teisę redaguoti straipsnius.

Turiny s

Kronika	2
Aktualijos	4
I. LAUKINEITYTĖ. Derybos dėl Europos miškų konvencijos – svarbiausias Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybos Miškų ūkio darbo grupei klausimas	4
B. STEIKŪNIENĖ. Miškas, medžioklė ir gamtos apsauga – parodoje „Sprendimų ratas 2013“	5
Miškininkystė	6
A. KULIEŠIS. Miško auginimo efektyvumas ir racionalus miško išteklių naudojimas	6
G. KULBOKAS. Pasitikus 70-metį	8
V. VIDUGIRIS. Tapęs miškininkystės teisės aktų žinovu ir rengėju	10
V. PADAIGA. Paslaptingo grybų pasaulio tyrinėtojas	14
Urėdijose	16
K. GRIGALIŪNAS. Šių metų pirmo pusmečio sanitarinės būklės apžvalga valstybiniuose miškuose	16
V. VALENTA. Sanitarinės miškų būklės veiksmų analizė ir priemonės jai gerinti	18
V. TREPĖNAITIS. Miško sanitarinė apsauga – kantrus, atidus ir kasdienis profilaktinis darbas	20
Profesijų veikla	24
A. RAUKA. Šakinė kolektyvinė sutartis. Tikslai ir privalumai	24
Medžioklė	26
V. RIBIKAUSKAS. Ar nelaisvėje užaugintos lūšys taps pilnaverčiais laukiniais žvėrimis?	26
A. PUČINSKAS. Medžioklės ragų pūtimo konkursas Augustave	28
J. JANULEVIČIŪTĖ. „Girios aide“ – paroda „Dzūkijos briedis“	28
Nauji leidiniai	29
Miškas ir visuomenė	30
Išėję negrįžti	33
Laisvą minutę	34
Naujos pareigos	39
Datos	40

4

26

34

21

Mieli miškininkai,

Artėjant Miškininko dienai kiekvienas iš mūsų, kuris vienaip ar kitaip susijęs su mišku, pagalvoja apie nuveiktus bei planuojamus darbus, savo santykius su mišku ir kitais miškininkais.

Giliai neanalizuodamas laikotarpio nuo praėjusių metų Miškininko dienos, kurią minėjome Ukmergėje, norėčiau atkreipti dėmesį į du dalykus.

Pirma, tai turbūt pirmi metai po Nepriklausomybės atkūrimo, kuomet nebuvo bandoma vienaip ar kitaip sugriauti gerai funkcionuojančią valstybinių miškų valdymo sistemą, miškų urėdijas. Taigi turime puikią galimybę daugiau dėmesio skirti ramiai aptarti miškininkystės problemas.

Antra. Plačiau visuomenei pristatyti Jeilio universiteto (JAV) įvairių valstybių Aplinkos gerovės indeksai. Lietuva pagal miškų išsaugojimą patenka į geriausių grupę. Manau, kad tai ne tik Lietuvos miškų, bet ir visų Lietuvos miškininkų darbo įvertinimas, neišskiriant nė vienos grandies: pradedant Seimu, Aplinkos ministerija, Generaline miškų urėdija, miškų urėdijomis ir baigiant privačių miškų savininkais.

Džiaugiuosi, galėdamas Miškininko dienos proga pasveikinti visus Lietuvos miškininkus, jų šeimų narius ir artimuosius, privačių miškų savininkus, jaunuosius miško bičiulius ir visus, laikančius save miško draugais.

Linkių stiprybės, darbuojantis Lietuvos miškų labai, įdomių akimirkų laisvalaikio, darnos šeimose.

EDMUNDAS BARTKEVIČIUS
Lietuvos miškininkų sąjungos prezidentas

Miškininko dieną paminėti šiemet rinksimės rugsėjo 20 d. Kauno muzikiniame teatre. Minėjimo pradžia – 13 val.

Rugpjūčio 1-2 d. Šakių miškų urėdijoje vyko **kasmetinis miškų sertifikavimo FSC auditas**, kurį atliko auditoriai J. Janulaitis ir E. Blaževičius.

Rugpjūčio 6 d. Aleksandro Stulginskio universitete viešėjo ypatingi svečiai: prezidento A. Stulginskio anūkė Ramunė su dukra ir jos vyru. JAV gimusi, augusi ir gyvenanti prezidento anūkė senelio garbei pavadintame universitete lankėsi pirmą kar-

tą. Svečiai, lydimi prorektorės L. Taparauskienės ir APC koordinatorės Ž. Juknevičienės, lankėsi universiteto Jungtinių tyrimų centre, grožėjosi akademiniu miesteliu, mokymo ir laisvalaikio bazėmis.

Rugpjūčio 6-7 d. vykdytos žievėgraužio tipografo antros generacijos monitoringo apskaitos. Gausiausiai vabalų sugauta Trakų miškų urėdijoje (3109 ± 152 vnt./gaudyklėje), nedaug atsiliko Raseinių (2583 ± 222 vnt./gaudyklėje) ir Alytaus (2363 ± 890 vnt./gaudyklėje) miškų urėdijos. Apie 1800 vabalų vidutiniškai vienoje gaudyklėje rasta Ignalinos, Rokiškio, Kuršėnų miškų urėdijų teritorijose pastatytose feromoninėse gaudyklėse. Mažiausiai žievėgraužio tipografo suaugėlių sugauta Dubravos miškų urėdijos eglynuose – 784 ± 195 vnt./gaudyklėje.

Rugpjūčio 9 d. Susivienijimo Žali.LT entuziastai bendradarbiaudami su Druskininkų

miškų urėdija surengė **seminarą – diskusiją „Atsakingas požiūris į miškininkystę ir miškų išsaugojimą“**. Renginio metu vyko miškininkų, aplinkosaugininkų, žaliųjų ir visuomenės atstovų diskusija, pristatant miškų svarbą plačiaja prasme (plačiau – 32 p.).

Rugpjūčio 20 d. Vilniaus miškų urėdijoje lankėsi **Baltarusijos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje Vladimir Dražin ir patarėja Irina Zubko**. Jiems buvo pristatyta Lietuvos valstybinių miškų valdymo struktūra, Vilniaus miškų urėdijos pagrindinės veiklos kryptys. Svečiai domėjosi, ir kaip tvarkomasi miškų apsaugos, rekreacijos srityse, ypač teigiamai įvertino įdiegtą automatinę miškų gaisrų stebėjimo sistemą, apsilankė Dūkštų ažuolyno pažintiniame take ir Elniakampio ežero stovyklavietėje. Aptartos abiejų šalių miškininkų bendradarbiavimo galimybės.

Rugpjūčio 21-23 d. Aleksandro Stulginskio universitete vyko **Šiaurės ir Baltijos šalių miškų inventorizacijų bendradarbiavimo grupės susitikimas ir mokslinė konferencija**. Renginio tikslas – suburti bendrai diskusijai Šiaurės, Baltijos ir kitų EFINORD zonos šalių miškų inventorizacijų srityje dirbančius mokslininkus ir praktikus, pristatyti trečiojo Lietuvos Nacionalinės miškų inventorizacijos atrankos metodais rezultatus tarptautinei auditorijai. Konferencijoje dalyvavo Danijos, Suomijos, Islandijos, Norvegijos, Švedijos, Estijos, Latvijos, Rusijos, Lenkijos, Vokietijos ir Lietuvos atstovai. Susitikimas ir konferencija suplanuoti iš dviejų pagrindinių dalių: ataskaitos apie miškų inventorizaciją ir miškotvarkos būklę kiekvienoje dalyvaujančioje šalyje, dėmesį koncentruojant į metodus, kylančias problemas, naujausių technologijų vaidmenį, mokslą ir mokymą bei moksliniai pristatymai tokiomis temomis: atrankos metodais grindžiamų miškų inventorizacijų vaidmuo orientuojantis į tvarų miškininkavimą; miško modeliavimas miškų inventorizacijose; miškotvarkinis planavimas; nuotolinių tyrimų reikšmė miškų inventorizacijose ir ateities perspektyvos.

Rugpjūčio 26 d. Automatinė gaisrų stebėjimo sistema Kuršių nerijoje 13 val. 54 min. kelio Smiltynė – Nida ketvirtajame kilometre užfiksavo gaisrą. Įsiplieskusi ugnis apėmė apie 30 arų. Į vietą atvyko 7 ugniagesių ekipažai, po 20-ies minučių gaisras buvo užgesintas; sudegė penkiolika medžių, ku-

riems – 15-20 metų. „Suveikė Kuršių nerijoje įdiegtos antžeminės kameros, jos pranešė apie gaisrą. Smiltynė – itin jautri vieta. Jei ne tie davikliai, netrukus visi klapėdėčiai būtų pamatę juodus dūmus“, – teigė Kuršių nerijos nacionalinio parko vadovė A. Feser.

Rugpjūčio 28-29 d. Švenčionių miškų urėdijoje vyko **kasmetinis miškų sertifikavimo FSC auditas**, kurį atliko auditoriai E. Blaževičius ir G. Gaigalas.

Aplinkos ministerija kviečia šalies įmones ir organizacijas, mokslo institucijas, kurių veikla susijusi su klimato kaitos ma-

žinimu (naujos ekologiškos technologijos, atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimas, energinio efektyvumo didinimas ir pan.) pristatyti šią veiklą per **Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konferenciją Varšuvoje, kuri vyks lapkričio 9-22 d.** Joje dalyvaus 192 pasaulio valstybių valdžios institucijų, verslo, mokslo bendruomenių, įvairių nevyriausybinių organizacijų, žiniasklaidos atstovai.

Aplinkos ministerija ančių medžioklės sezoną atideda iki rugsėjo 5 d., nes dėl užsitęsusių pavasario pradžios daugumos ančių veisimosi sezonas šiais metais labai vėluoja.

Žemės ūkio ministerija informuoja, kad miškų ūkio paskirties žemės sklypų (išskyrus valstybinės reikšmės miškų) aukcionuose parduota 32 miško žemės sklypai už 2,59 mln. Lt, iš jų: 6 sklypai (15,81 ha ploto) parduoti iš karto sumokant 86,4 tūkst. Lt; 26 sklypai (173,11 ha ploto) išsimokėtina – už 2,5 mln. Lt. Per 2013 m. I pusmetį įvyko 9 aukcionai, kuriuose parduoti 9 miško žemės sklypai (23,66 ha) sumokant iš karto 101,1 tūkst. Lt.

Saugomų teritorijų tarnyba, pasitelkusi Europos Sąjungos paramą, vykdo iš Europos regioninės plėtros fondo finansuojamą projektą „Saugomų teritorijų tvarkymas (II etapas)“, rūpinasi jo įgyvendinimu. Vienas iš vykdomo projekto veiklų yra paveldo objektų – Plikakalnio atodangos, Žagarės atodangos, Balbieriškio atodangos, Stirniškių atodangos, Šeimyniškių

atodangos su konglomerato uola – tvarkymas. Projektas finansuojamas pagal 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ prioriteto įgyvendinimo priemonę „Biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga“.

Aplinkos apsaugos agentūra pristatė naujausius gyvūnijos apsaugos kontrolės rezultatus. 2013 m. I pusmečio rezultatai įrodo, kad dabartinės gyvūnijos apsaugos priemonės pasiteisina. Per pirmąjį šių metų pusmetį suorganizuoti 1638 reidai, kurių metu nustatyti 2495 pažeidimai gyvūnijos naudojimo srityje. Už šių reikalavimų pažeidimus skirta 320,1 tūkst. Lt administracinių baudų – 55,7 tūkst. Lt mažiau nei per tą patį praėjusių metų laikotarpį. Už gyvūnijos ištekliams padarytą žalą pateikta 435 tūkst. Lt civilinių ieškinių – dvigubai daugiau nei per tą patį 2012 m. laikotarpį. Bendraisiais pagalbos telefonais gaunama vis daugiau pranešimų apie žalą gamtai.

Nacionalinė mokėjimų agentūra informuoja, kad Valstybinės miškų tarnybos miškų kontrolės poskyrių pareigūnai įveistų miškų patikras, kaip ir kasmet, vykdys nuo spalio 1 d. NMA Strateginio valdymo departamento Administravimo poskyrio vyriausiasis specialistas D. Kačinas atkreipė dėmesį, kad paramos gavėjai, dalyvaujantys pagal priemones „Pirmas žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ ir „Pirmas ne žemės ūkio paskirties ir apleistos žemės ūkio paskirties žemės

apželdinimas mišku“, iki numatyto termino atliktų visus Miško želdinimo ir žėlimo projekte numatytus miško priežiūros ir apsaugos darbus.

Generalinė miškų urėdija ir Druskininkų miškų urėdija organizavo miškininkų kūrybos dieną „Miškininkas“, kurioje dalyvavo miškų urėdijų darbuotojai. Norėta atkreipti visuomenės dėmesį į miškininko profesiją, supažindinti su specifiniais miškininkų darbais, vaizdžiai parodant sudėtingą miško gyvenimą. Liepos 8 d. – rugpjūčio 30 d. buvo organizuotas internetinis kūrybinių darbų konkursas Intelektualios miškų ūkio elektroninių paslaugų informacijos sistemos (IMŪEPIS) interneto svetainėje www.valstybiniaimiskai.lt skyriuje „Konkursas“. Už labiausiai patikusius darbus šiame portale galima balsuoti iki rugsėjo 2 d.

Parengta Vilniaus apskrities miškų tvarkymo schema, su kuria iki rugsėjo 26 d. galima susipažinti šiose rajonų savivaldybėse: Ukmergės, Širvintų, Šalčininkų, Vilniaus, Švenčionių, Trakų bei Vilniaus miesto ir Elektrėnų. Pasiūlymus dėl šių teritorijų planavimo dokumentų galima teikti planavimo organizatoriui – Aplinkos ministerijai (A. Jakšto g. 4/9, 01105 Vilnius; el. paštas kanceliarija@am.lt) bei schemų rengėjui – VĮ Valstybiniam miškotvarkos institutui (Pramonės pr. 11a, 51327 Kaunas; el. paštas sek@mp.is.lt). Vyks vieši miškų tvarkymo schemos svarstymai. Baigiamasis susirinkimas – konferencija įvyks spalio 10 d. 13 val. adresu: A. Juozapavičiaus g. 9, Vilnius.

Panevėžio apygardos teismas paskelbė nuosprendį buvusiam Ignalinos miškų urėdijos urėdui V. Valiukui, pripažindamas jį kaltu dėl piktnaudžiavimo tarnyba.

V. Valiukas nuteistas pusantų metų laisvės atėmimo, bausmės vykdymą atidedant tam pačiam laikui; privalės 80 valandų nemokamai dirbti sveikatos priežiūros, globos ar rūpybos įstaigose, iš jo atimta teisė trejus metus dirbti valstybinėje įmonėje, įstaigoje ar organizacijoje darbą, susijusį su finansinių išteklių valdymu, jis privalės atlyginti Ignalinos miškų urėdijai padarytą žalą, per 6 mėn. nuo nuosprendžio įsigaliojimo sumokėti 10 MGL dydžio įmoką į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą. Panevėžio apygardos teismo sprendimas per 20 dienų gali būti apskųstas Lietuvos apeliaciniam teismui.

Be to, Vilniaus miesto apylinkės teisme nagrinėjama baudžiamoji byla, kurioje V. Valiukas kaltinamas pasinaudojęs suklastotu aukštojo universiteto mokslo diplomu.

2010 m. balandžio mėn. jis buvo atleistas iš miškų urėdijos vadovo pareigų. Generalinė miškų urėdija atlikusi vidaus auditą, nustatė šiuurškčius pažeidimus ir trūkumus, todėl siekdama apginti viešąjį interesą, kreipėsi į Lietuvos generalinę prokuratūrą dėl V. Valiuko veiksmų.

Pagal www.balsas.lt

Derybos dėl Europos miškų konvencijos – svarbiausias Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybos Miškų ūkio darbo grupei klausimas

IEVA LAUKINEITYTĖ

Aplinkos ministerijos Miškų departamento
Privačių miškų skyriaus vyriausioji specialistė

Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybos Miškų ūkio darbo grupės posėdžiams darbotvarkę gerokai pakeitė nepasibaigusios tarptautinės derybos dėl teisiškai įpareigojančio susitarimo Europos miškams (Europos miškų konvencijos), vykusios šių metų birželio 10-14 d. Varšuvoje, Lenkijoje. Derybos buvo sustabdytos ir numatyta, kad bus pratęstos šių metų lapkričio 6-8 d. Ženevoje, Šveicarijoje.

Šių derybų metu visų ES šalių narių vardu su kitomis Europos šalimis derėsis ES Tarybai pirmininkaujanti šalis. Pažymėtina, kad tai bus paskutinė galimybė visoms Europos šalims susitarti dėl galutinio konvencijos teksto. Jei tai įvyks, šis susitarimas bus ne tik didelis žingsnis tvaraus ir subalansuoto visų Europos miškų ūkio tvarkymo link, bet ir pavyzdys kitoms pasaulio valstybėms, su kuriomis per daugelį metų nepavyko pasiekti susitarimo dėl tokio lygmens teisiškai įpareigojančio susitarimo.

Taigi ES Tarybos Miškų ūkio darbo grupės pirmininkavimo komandai tenka atsakinga užduotis – parengti bendrąją Europos sąjungos poziciją dėl likusių neišspręstų teisiškai įpareigojančio susitarimo Europos miškams (Europos miškų konvencijos) nuostatų, aptarti galimą derybinę taktiką, imtis suderintų veiksmų ES vardu dar prieš numatytas derybas ir derėtis visų ES valstybių narių vardu. Nepaisant to, kad dėl daugelio būsimos konvencijos nuostatų jau sutarta, įskaitant ir tokias svarbias nuostatas, kaip bendra visoms konvencijos šalims narėms miš-

ko sąvoka, liko neišspręsti keli aktualūs klausimai, tokie kaip Jungtinių Tautų organizacijos pasirinkimas, kuri priims parengtą konvenciją ir saugos originalų konvencijos tekstą, taip pat – kokia tvarka bus renkami Atitikties komiteto nariai, kurie kontroliuos, kaip konvenciją pasirašiusios šalys laikosi priimtų įsipareigojimų. Dėl galutinio konvencijos pavadinimo taip pat dar nėra sutarta; svarstomi variantai: Europos miškų konvencija, Tarptautinė pagrindų konvencija miškams, Regioninė miškų konvencija ar tiesiog Miškų konvencija.

Kol kas nėra žinoma, ar Ženevoje bus deramasi dėl kiekvienos nuostatos atskirai, ar Tarptautinio derybų komiteto (INC) pirmininkas pasiūlys derybinį paketą – konvencijos nuostatų rinkinį, kuriame dalis nuostatų būtų palankios ES, o likusi dalis atitiktų kitų derybų šalių (tokių kaip Rusija, Šveicarija ar Norvegija) prioritetus. Taigi ES turi būti pasirengusi derėtis tiek dėl kiekvienos konvencijos nuostatos atskirai, tiek būti apsvarsčiusi galimus derybinių paketų variantus ir turėti derybinę poziciją tokiu atveju.

2013 m. liepos 17 d. vykusio ES Tarybos Miškų ūkio darbo grupės posėdžio,

kuriam pirmą kartą ES istorijoje pirmininkavo Lietuvos atstovai, metu daugiausia dėmesio buvo skirta derybų dėl teisiškai įpareigojančio susitarimo Europos miškams (Europos miškų konvencijos) klausimui. Šio posėdžio metu buvo pristatytas paruoštas ratifikavimui Savanoriškos partnerystės susitarimas su Indonezija (VPA with Indonesia). Šis susitarimas – vienas iš priemonių, numatytų Miškų teisės aktų vykdymo, miškų valdymo ir prekybos mediena (FLEGT) veiksmų plane; juo siekiama sustabdyti neteisėtą miškų kirtimą. Savanoriškame partnerystės susitarime daugiausia dėmesio skiriama valdymui ir teisės aktų vykdymo užtikrinimui, o licencijavimo schema garantuojama, kad Indonezijos mediena gaminama teisėtai. Savanoriškos partnerystės susitarimą su Indonezija planuojama ratifikuoti šį rudenį, numatoma, kad oficialų šio dokumento tekstą iš ES pusės parašu patvirtins ES aplinkos komisaras Janez Potočnik ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministras Valentinas Mazuronis.

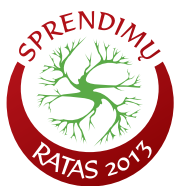
Nors nepasibaigusios tarptautinės derybos dėl Europos miškų konvencijos ir sujaukė pirmininkavimo komandos darbotvarkę, tačiau suteikė išskirtinę progą derėtis visų ES šalių narių vardu, žengiant tokį visoms Europos šalims svarbų žingsnį – susitariant dėl pirmosios istorijoje tarptautinės miškų konvencijos. □

V. Vaičiūnas, I. Laukineitytė ir N. Kupstaitis ES Tarybos *Justus Lipsius* pastato fojė po pirmojo Miškų ūkio darbo grupės posėdžio Briuselyje

N. Kupstaitis, V. Vaičiūnas ir D. Petrescu (ES Tarybos Generalinio Sekretoriato darbuotojas) prieš pirmąjį ES Tarybos Miškų ūkio darbo grupės posėdį Briuselyje 2013 m. liepos 17 d.

Miškas, medžioklė ir gamtos apsauga – parodoje „Sprendimų ratas 2013“

BIRUTĖ STEIKŪNIENĖ

ASU MTP Parodų organizavimo centro vadovė

Vienu metu ir išsamiai sužinoti, kas ir kaip šiuo metu vyksta mūsų miškuose, galima apsilankius miško medžioklės ir aplinkos parodoje „Sprendimų ratas 2013“, vyksiančioje spalio 3-5 d. Aleksandro Stulginskio universitete (Akademija, Kauno r.). Tai vienintelė tokio pobūdžio paroda šalyje, padedanti susipažinti su besikeičiančia aplinka, naujomis aplinkosaugos idėjomis, miškininkystės, medžioklės, gyvulininkystės bei aplinkos tvarkymo naujovėmis.

Dienraščio „Verslo žinios“ surengtos apklausos duomenimis, „Sprendimų ratas 2012“ buvo trečioji pagal dydį tarp visų parodų, surengtų 2012 m. Lietuvoje. Šioje parodoje dalyvavo 90 firmų, asociacijų, organizacijų, apie 200 augintojų, gamintojų ir tautodailininkų ne tik iš visos Lietuvos, bet ir Čekijos, Latvijos, Estijos. Bendras praeitų metų parodos plotas – 25 200 m² (2,52 ha). Parodoje apsilankė apie 45 000 žmonių.

Planuojame, kad šįmetis „Sprendimų ratas 2013“ bus dar gausnesnis ir dalyvių, ir lankytojų skaičiumi, ir ekspoziciniais plotais bei renginių įvairove. Džiugu, kad parodos paviljone nuolat įrengiama Aplinkos ministerijos ekspozicija šiemet ketina būti ne tik daugiau nei 3 kartus didesnė už ankstesnes, bet

ir įdomi bei informatyvi visuomenei aktualiomis temomis. Parodoje dalyvaujančios ir jaučiuose medžio namečiuose įsikursiančios miškų urėdijos taip pat pristatys įvairias temas. Valkininkų miškų urėdija supažindins su šaltinių miškų išteklių naudojimo galimybėmis, Raseinių miškų urėdija pristatys miško apsaugos priemones. Su rekreacijos miškuose galimybėmis supažindins Rietavo miškininkai, o Kazlų Rūdos – su paslaugomis, teikiamomis privačių miškų bei žemių savininkams ir sodmenų išauginimo praktika. Jau keletą metų „Sprendimų rate“ ypač aktyviai dalyvauja jaunieji miško bičiuliai, suvažiuojantys iš visos Lietuvos. Jie siūlys jaunimui dalyvauti akcijose „Piešiu mišką“ ir „Pažink mišką“,

o dalyvaujančius apdovanos puikiais suvenyrais, puoštais Aplinkos ministerijos logotipu arba ženklu „Miškai – Lietuvos turtas“.

Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos rengiamoje ekspozicijoje bus galima pasigrožėti puikiais medžioklės trofėjais, pasidalinti kelionių įspūdžiais, paragauti patiekalų iš žvėrienos, įsigyti medžioklės atributikos bei gaminių iš kaulo, odos, kailio. Šios ekspozicijos nuolatinis iniciatorius ir rengėjas, LMŽD pirmininko pavaduotojas Eugenijus Tijušas žada, kad „Sprendimų rate“ vyks ne tik medžioklinių šunų veislių pasirodymai, bet ir atvyks medžioklinių paukščių augintojai iš Lenkijos.

Žymiai gausesnė nei pernai šiemet bus miško ir komunalinio ūkio technikos ekspozicija. Kuo pasidomėti, tikrai ras ir žemės savininkai, ūkininkai, privačių namų savininkai. Visas tris parodos dienas vyks seminarai, konferencijos, varžybos, ekspozicijų pristatymai, meno kolektyvų pasirodymai.

Išsamesnę informaciją apie parodą „Sprendimų ratas 2013“ ir dalyvavimo sąlygas galima rasti Aleksandro Stulginskio universiteto interneto svetainėje adresu www.sprendimuratas.lt

„Sprendimų ratas“ jau sukasi. Nelikite nuošalyje ir Jūs! ☐

RIMONDO VASILIAUSKO nuotraukos

VACLOVO TREPENAIČIO nuotrauka

Miško auginimo efektyvumas ir racionalus miško išteklių naudojimas

Prof. ANDRIUS KULIEŠIS

Miškų naudojimas, kirtimai, jų intensyvumas yra tiesiogiai susiję su miško auginimo efektyvumu. Paprasčiausias miško naudojimo intensyvumo rodiklis yra pagrindiniais kirtimais iškertamų medynų santykis su bendru medynų plotu. Iškertamo ploto procentas įgalina įvertinti faktinių kirtimų santykį su tolygiu naudojimu, t.y. visu turimu medynų plotu, padalintu iš miško auginimo trukmės. Dėl vieno ar kitų priežasčių viršiję tolygų naudojimą, vėliau turėsime jį kompensuoti, mažindami pagrindinius kirtimus. Antras labai svarbus miško auginimo efektyvumo ir išteklių naudojimo racionalumo rodiklis – ugdomųjų ir pagrindinių kirtimų plotų, juose iškertamo medienos tūrio santykis bei iškertamas medžių stiebų tūris iš ploto vieneto per laiko vienetą. Pastarasis rodiklis labai svarbus miško našumo, t.y. išauginto medienos kiekio ploto vienetu per laiko vienetą išnaudojimo rodiklis. Turint visą medienos prieaugio struktūrą: prieaugio panaudojimą pagrindiniais, tarpiniais kirtimais ir prieaugio dalį, tenkančią savaiminiam išsiretinimui, galima spręsti apie miško auginimo efektyvumą. Gaunamas iš miško bendras medienos kiekis yra dviejų sudedamųjų dalių: auginamų medynų ploto ir jame išaugintos medienos panaudojimo rodiklis. Tiesioginis, be gilesnės analizės prieaugio lyginimas su kirtimo

apimtimis ne visada bus racionalus. Pvz., sukaupus daug brandžių medynų, medienos prieaugis sumažės, o pradėjus juos kirsti ir vietoj jų atkūrus jaunuolynus, prieaugis dar labiau sumažės. Atidėdami kirtimus, kol prieaugis atsistatys iki iškertamo medienos kiekio, pasmerktume brandžius medynus degradacijai, išaugintos medienos kiekio ir kokybės praradimams. Todėl prieaugio lyginimas su kirtimų apimtimis pateisinamas tik per ilgą laiką, esant tolygiam plotų pasiskirstymui pagal amžių.

Ar Lietuvos miškai kertami per daug intensyviai ir kokia kryptimi turi būti orientuojamas naudojimas – intensyvinimo ar ekstensyvinimo, atsižvelgiant į dabartinę miškų būklę, yra vienas iš svarbiausių racionalaus miško naudojimo klausimų.

Lietuvoje medienos auginimui skirti III-IV grupės miškai. Juose augančių medynų plotas – 1880,5 tūkst. ha, iš kurių iki 10 proc. ploto yra su naudojimo apribojimais, t.y. kertinės miško buveinės, V-Va boniteto medynai. Atsižvelgiant į miškų rūšinę sudėtį, priimtą kirtimo amžių, vidutinė medynų auginimo trukmė valstybinės reikšmės miškuose yra 84 metai, o privačiuose ir rezervuotuose nuosavybės teisėms atkurti – 75 metai. Tokiu būdu tolygaus kasmetinio

naudojimo plotas valstybiniuose miškuose lygus 10,4 tūkst. ha, o privačiuose ir rezervuotuose nuosavybės teisėms atkurti – 13,1 tūkst. ha. Apie tokias kirtimų apimtis negalima buvo net diskutuoti prieš 40 metų, kai brandžių medynų plotai nesiekė ir 120 tūkst. ha. Tačiau šiandien brandžių medynų plotų pagausėjo daugiau nei trigubai, viršija 400 tūkst. ha. Kasmet grėsmingai daugėja perbrendusių minkštųjų lapuočių medynų plotų. Siekiant bent kiek sumažinti medienos nuostolius, susidarancius dėl perbrendusių medynų degradacijos, būtina intensyvuoti jų naudojimą ne tik valstybinės reikšmės miškuose, bet ir privačiuose, kuo greičiau nustatyti rezervuotų nuosavybės teisių atkūrimui miškų šeimininkus.

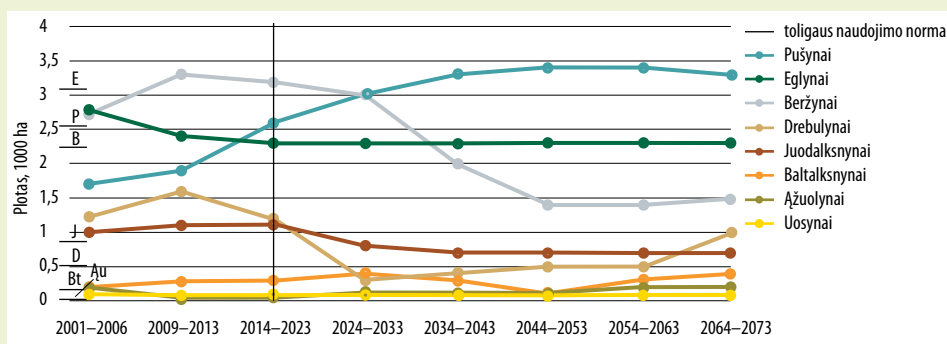
Paskirų medžių rūšių medynų naudojimo tolygumas gali būti siektinas tik per ilgą laiką, bet žymiai svarbiau išlaikyti bendrą miško naudojimo tolygumą šalies mastu, kad tokiu būdu būtų patenkinti šalies gyventojų bei pramonės poreikiai.

Faktinį naudojimą galima priartinti prie tolygaus naudojimo tik priartėjus medynų plotų pasiskirstymui pagal amžių prie tolygaus. Vyraujant brandiems (drebulynai, beržynai) medynams, faktinis naudojimas gali būti 1,5-3 kartus didesnis už tolygų ir atvirkščiai – mažesnis, kai brandžių medynų nėra pakankamai (pušynai). Išliekant stabi-

liam tam tikros medžių rūšies medynų plotui ir kirtimo amžiui, galimas kirsti pagrindiniais kirtimais medynų plotas keisis, keičiantis medynų amžiaus struktūrai (žr. pav.).

Orientuojantis į pirmąjį perbrendusių minkštųjų lapuočių medynų kirtimą, tikslinga artimiausią dešimtmetį valstybiniuose miškuose kasmet kirsti daugiau už tolygų naudojimą, t.y. 11-12 tūkst. ha, privačiuose su rezervuotais – 13-14 tūkst. ha. Privačiuose ir rezervuotuose nuosavybės teisėmis atkurti miškuose, taikant tuos pačius reikalavimus kaip ir valstybinės reikšmės miškuose – pirmiausia kirsti perbrendusius minkštųjų lapuočių medynus, kasmet galima būtų kirsti 6,5 tūkst. ha vien tik brandžius ir perbrendusius baltalksnynus ir drebulynus. Nustačius tokią kirtimo normą, kasmet tektų atkurti tik kiek daugiau nei 1 proc. visų miškų. Lietuvos miškininkai neblogai susitvarko, kasmet atkurdami miškus vidutiniškai 17 tūkst. ha miško žemių. Lietuvos miško žemėse, priešingai pasaulinėms tendencijoms, miškas visiškai atkuriamas. Ir ne tik atkuriami visi iškirsti miškai, bet ir 4-5 tūkst. ha plote pradėdami auginti nauji miškai ne miško žemėse. Padidintas miško naudojimas šiandien būtų adekvati priemonė racionaliam išaugintos medienos sunaudojimui bei naujo miško potencialo kūrimui, siekiant toliau didinti atmosferos anglies kaupimą miškuose. Tai atitiktų ir darnaus ūkio sampratą, reiškiančią rūpestį ne tik biologine įvairove, bet ir ekonomika, žmogumi, galimu ūkininkavimo poveikiu globaliems atmosferos pokyčiams.

Antras labai svarbus klausimas, kiek medienos galima išauginti ir panaudoti konkrečioje miško teritorijoje? Miško auginimas yra ilgas procesas, pagal medžių rūšis trunkantis nuo 40 iki 150 metų. Lietuvos sąlygomis per visą miško auginimo laikotarpį užauga vidutiniškai 600-700 m³/ha stiebų medienos. Iki brandos amžiaus medyne dažniausiai sukaupiama pusė (40-70 proc.) visos išaugintos medienos. Kita pusė gali būti sunaudota tarpiniais kirtimais arba sunykti, savaime besiretinant medynui. Leidžiant išaugintai medienai sunykti, labai sumažinamas miško auginimo efektyvumas, miško globalinis vaidmuo kaupiant atmosferos anglį, švelninant klimato pokyčius, neišnaudojami atsinaujinantys ištekliai energetinėms problemoms spręsti, sukuriamas priešprieša su darnaus ūkio nuostatomis. Ugdomaisiais kirtimais miškininkai gali reguliuoti ir bendrą medynų našumą, ir sukaupiamą brandžiam amžiuje medienos kiekį, jį didindami iki 55-70 proc. Laiku išretinus medyną galima ne tik sure-

Pagrindinio naudojimo kirtimų dabartis (2001-2013 m.) ir perspektyva (2014-2063 m.) valstybinės reikšmės III-IV grupės miškuose

guliuoti medžių tarpusavio konkurencinius santykius, pagerinti jų augimą, medienos kokybę, bet ir sumažinti miško auginimo nuostolius, susidarancius dėl savaime išsiretinančios medyno dalies nepanaudojimo laiku. Pastaruoju metu miško auginimo nuostoliai Lietuvoje sudaro beveik penktadalį prieaugio, o ugdomaisiais kirtimais iškertama tik 12-15 proc. viso prieaugio.

Labiausiai pažeidžiamos ir vertingiausios landšaftiniu, biologiniu požiūriais miškų ekosistemos dalys Lietuvoje šiandien yra griežtai saugomos I-II grupės miškuose daugiau kaip 300 tūkst. ha. Medienai auginti skirtuose III-IV grupės miškuose ne mažiau atsakingai laikomasi gamtos saugos reikalavimų. Be to, ir čia rūpinamasi biologinės įvairovės išsaugojimu, steigiami mikrorozervatai, kartinės miško buveinės. Kad skaitytos savarankiškai galėtų vertinti Lietuvos miškų kirtimų mastus, mūsų miškų našumo potencialo išnaudojimo lygį, pateiksime elementariausios skaičiuoklės schemą. Daugumai žinoma, jog miškų auginimui Lietuvoje skirta 2,1 mln. ha, šis plotas nuolat didėja. 15 proc. ploto priskirta rezervatams, ekosistemų apsaugos miškams, draustinams, rekreaciniams miškams, dar apie 5 proc. medynų yra vertingi gamtinių požiūriu, kartinės buveinės, kuriuose miško auginimo tikslas nėra mediena. Taigi medienos auginimui lieka 80 proc. viso miškų ploto. Kiekviena medyno hektare kasmet užauginama vidutiniškai 8 m³ stiebų medienos, iš kurios apie 1 m³ rekomenduojama palikti miške biologinei įvairovei palaikyti ir gausinti. Racionaliai sunaudojant išaugintą medieną miške, vėlgį brandžiam medyne paliekant apie 3 proc. medžių biologinei įvairovei, iš kiekvieno išauginto m³ stiebų medienos galima pagaminti 0,8 m³ prekinės medienos sortimentų. Tokiu būdu galime nustatyti, jog dabartinis Lietuvos miškų naudojimo potencialas yra [2,1 mln. ha x 0,8 x (8-1)m³/ha x 0,8] 9,4 mln. m³ prekinės medienos. Tai kriterijus, pagal kurį galima vertinti mūsų miškų našumo po-

tencialo išnaudojimo laipsnį, ūkininkavimo efektyvumą ir miško ruošos racionalumą.

Atsižvelgiant į dabartinį Lietuvos miškų medynų našumą, jų amžiaus ir tūrio prieaugio struktūrą bei siekiant miško auginimo nuostolius sumažinti bent iki 15 proc. (12 proc.) ir taip padidinti jų produktyvumą, tikslinga:

- * Nustatyti tokį santykį tarp konkrečių naudojimo rūšių – pagrindinio naudojimo – ne daugiau kaip 65 proc., ugdomųjų – ne mažiau kaip 23 proc. ir sanitarinių kirtimų – ne daugiau kaip 12 proc. (išskyrus stichinių nelaimių atvejus) bendro pagaminamos prekinės medienos kiekio;

- * Sumažinti perbrendusių kirstinų medynų plotus iki 10(5) proc. nuo bendro brandžių medynų ploto;

- * Nustatyti, jog kiekvienam pagrindiniais kirtimais iškertamam brandžių medynų hektarui būtų išugdyta ne mažiau kaip 2 ha jaunuolynų ir išretinta (kartu su einamaisiais kirtimais) ne mažiau 2 ha retinimų, einamųjų kirtimų amžiaus medynų;

- * Medynų formavimą užbaigti 10 metų iki pagrindinių kirtimų amžiaus, užtikrinant brandžių medynų stiebų tūrio kasmetinį didėjimą ne mažiau kaip 1 proc.;

- * Padidinti medienos ruošos racionalumą, pagerinti medienos apskaitos kokybę, užtikrinant vidutinę 80 proc. prekinės medienos išeigą iš išaugintų brandžių medynų.

Lietuvos miškų naudojimo intensyvumą ir su juo susijusias problemas paryškinsime pateikdami informaciją apie padėtį Europos ir pasaulio miškuose, palygindami kai kuriuos rodiklius tarpusavyje.

Pasaulyje 2010 m. buvo apskaityta kiek daugiau nei 4 mlrd. ha miškų, iš jų Rusijoje – 20 proc., Brazilijoje – 13 proc., Kanadoje – 8 proc., JAV – 7 proc., Kinijoje – 5 proc. Europa, be Rusijos, turi 206 mln. ha miškų – panašiai, kiek ir Kinija. Lietuvos miškai (2,1 mln. ha miško žemės) sudaro 0,05 proc. pasaulio miškų ploto.

Pasaulio miškuose sukaupta 527 mlrd. m³ stiebų medienos, t.y. vidutiniškai 131 m³/ha. Lietuvai tenka 0,1 proc. visų pasaulinių medienos išteklių, t.y. dvigubai daugiau negu ploto, nes Lietuvos miškų 1 ha auga beveik dvigubai didesnis medžių stiebų tūris, nei vidutiniškai pasaulio ar pusantrą karto didesnis, nei vidutiniškai auga Europos miškuose (151 m³/ha).

Pasaulio miškuose 2005 m. buvo kertama 3,4 mlrd. m³ medienos, tai sudaro 0,8 m³/ha arba 0,6 proc. nuo bendro stiebų tūrio. Europa, turėdama apie 5 proc. pasaulinių miškų išteklių, kerta 539 mln. m³ medienos. Europos miškų kirtimo intensyvumas yra 4 kartus didesnis nei vidutiniškai pasaulio miškų, t.y. 2,2 proc. nuo bendro miškuose sukaupto tūrio arba 3,3 m³/ha stiebų tūrio. Lietuvos miškų naudojimo intensyvumas artimas Europos viduriui. Pagal iškertamą iš 1 ha medienos kiekį Europoje pirmauja Vokietija – 5,5 m³/ha, adekvačiai šiuose miškuose priaugančiam medienos kiekiui. Santykinai intensyviausiai kertama Suomijos ir Švedijos miškuose. Kirtimai nevirsija prieaugio, tačiau šių šalių beveik dvigubai mažesnio našumo miškuose (sukaupta 99-119 m³/ha) nei Lietuvos miškuose (sukaupta 244 m³/ha) kertama beveik tiek pat, kaip ir Lietuvoje – 3,4 m³/ha.

Pasaulio bendruomenę jaudina periodiškai pateikiama informacija apie pasaulio miškų plotų mažėjimą. Kasmetinis miško plotų mažėjimas šiuo metu sudaro apie 13 mln. ha. Dalis iškirstų ir paverstų kitomis naudmenomis miškų yra kompensuojami savaiminiu miško žėlimu ar jų dirbtiniu įveisimu ne miško žemėje, todėl kasmetinius miškų mažėjimo mastus pastaraisiais metais pavyko sumažinti iki 5,6 mln. ha, lyginant su 8,3 mln. ha prieš 10 metų. Vien tik Kinija kasmet želdo 2-2,5 mln. ha miškų. Tačiau įveistas ne miško žemėje miškas niekada nekompensuos iškirsto pirmykščio, t.y. nepaliesto žmogaus veiklos miško su be galo turtinga ir ne visada pilnai įvertinta biologine įvairove. Kasmet pirmykščių miškų plotai pasaulyje sumažėja 4 mln. ha arba 0,3 proc. visų pasaulio pirmykščių miškų. Sunku įvertinti, kaip tai atsilieps ateityje biologinei įvairovei, klimato kaitai. Iš 520 mln. ha Brazilijoje augančių miškų 92 proc. yra pirmykščiai, t.y. neliesti, tai sudaro trečdalį pasaulio neliestų miškų. Todėl atrodytų nelabai intensyvūs Brazilijos miškų kirtimai – tik 0,5 m³/ha arba 0,2 proc. bendro stiebų tūrio negali nejaudinti žmonijos, nes šie miškai negrįžtamai išeina iš neliestų miškų plotų ir tokie niekada nebus atkurti. Tačiau, antra vertus, tai yra neišvengiama būtinybė, siekiant bent kiek pagerinti tenykščių žmonių gyvenimo sąlygas, išauginti maisto. Negalima pamiršti, jog Europa kartu ir Lietuva pergyveno panašų laikotarpį, pasibaigusį prieš 70-100 metų ir šiandien skaičiuoja tik liekanas buvusių pirmykščių miškų. Orientuojantis į svarbiausią uždavinį – patenkinti gyvybinius žmonių poreikius maistui, miškingumo kaita pradėta modeliuoti, atsižvelgiant į teritorijos pasiekiamumą ir visų sąlygų nagrinėjamoje teritorijoje tinkamumą žemės ūkio kultūroms auginti ar gyvulininkystei plėtoti.

Miško kirtimų apimtys didėja ne tik siekiant patenkinti minimales Afrikos, Azijos, Pietų Amerikos gyventojų maisto, energetinius poreikius, bet ir nuolat didėjančių medienos produktų sunaudojimą. Medieną, gaunamą iš natūralių – pirmykščių arba pusiau natūralių miškų, stengiamasi pakeisti mediena iš plantacinių miškų, pilnai sunaudoti visas medienos perdirbimo atliekas. Tai leidžia iš dalies sumažinti miškų kirtimus, tačiau nuolat didėjanti medienos produktų paklausa, jos panaudojimas energetiniams tikslams verčia intensyvuoti miško naudojimą – tiek pagrindinį, tiek ir tarpinį. Siekiant tausoti pirmykščius miškus, dar didesnis „krūvis“ teks pusiau natūraliems, kokie yra Lietuvoje, ir plantaciniams miškams. ■

Pasitikus 70-metį

Lietuvos miškų ūkio instituto direktoriaus pavaduotojas, Dubravos eksperimentinės miškų urėdijos urėdas, Valstybinio miškotvarkos instituto direktorius, Valstybinės miškotvarkos tarnybos direktorius. Visur, kur pastarasis 20-ies metų laikotarpis pareikalavo atsakingai organizuoti funkcionuojančių ir kurti naujų svarbių miškų ūkio įstaigų veiklą, profesorius Andrius Kuliešis buvo skiriamas į pirmąsias eiles. Nebijantis atsakomybės, energingas, reiklus sau ir kitiems, bet visada kuklus – tokį A. Kuliešį pažįsta miškininkų bendruomenė.

Jis gimė 1943 m. rugpjūčio 2 d. Ukmergės rajono Kreivių kaime, ūkininkų šeimoje. Augdamas prie miškų anksti pradėjo jais domėtis. Baigęs 1956 m. Deltuvos septynmetę mokyklą, įstojo į Vilniaus miškų technikumą. Jis ypač domėjosi botanika, vėliau – dendrometrija, inventorizacija, geodezija. Su pagyrimu 1960 m. baigęs technikumą ir gavęs ministro A. Matulionio leidimą toliau mokytis, įstojo į LŽŪA Miškų ūkio fakultetą. Čia jis ėmė aktyviai reikštis Studentų mokslinėje draugijoje, dalyvavo mokslinėse konferencijose Jelgavoje, Tartu, Leningrade. Pradėjo formuotis A. Kuliešio mokslinių tyrimų kryptis medynų augimo, miškų matavimo srityse. Jis parengė darbą apie pušies jaunuolynų bonitavimą – šių medynų bonitetinės lentelės naudojamos ir iki šiol.

1965-aisiais su pagyrimu baigęs LŽŪA, A. Kuliešis miškininko karjerą pradėjo gamybininku – Kėdainių miškų urėdijos Šėtos girininkijoje, vėliau – Dubravos miškų tyrimo stoties Šilupio girininkijos girininku. 1968 m. įstojo į LŽŪA stacionarinę aspirantūrą, aktyviai dalyvavo valstybinių miškų inventorizacijoje atrankiniu metodu: optimizavo atrankos schemą, ruošė normatyvus stiebų tūriui įvertinti, nustatė pušų stiebų formą lemiančius faktorius. Šiais klausimais paruošė ir 1972 m. sėkmingai apgynė žemės ūkio mokslų daktaro disertaciją.

1971-1972 m. dalyvavo LŽŪA Miškotvarkos katedros moksliniuose tyrimuose: tobulino miškotvarkos darbų technologijas, pagrindė miškų inventorizacijos tikslumo normatyvus.

1972 m. pakviestas dirbti į tuometinį Lietuvos miškų ūkio mokslinio tyrimo institutą, kur beveik tris dešimtmečius dirbo mokslinį darbą miškų inventorizacijos srityje. Institute jis buvo vyresniuoju moksliniu bendradarbiu Miškotvarkos skyriuje, vėliau – Miško taksacijos sektoriaus vedėju, direktoriaus pavaduotoju moksliniam darbui, vyresniuoju moksliniu bendradarbiu. Paminėtini svarbesni darbai: 1972-1976 m. rajonavo miško inventorizacijos normatyvus, kirtimo amžius; 1976 m. Dubravos miške įsteigė miškų inventorizacijos atrankos metodu bandymo poligoną. Pirmą kartą Lietuvos miškų inventorizacijos praktikoje panaudojo pastovius apskaitos barelius, parengė darbų metodiką, sukūrė prietaisus pastoviams ir laikiniams bareliams atriboti. Už šį išradimą gavo autorines teises.

Dubravos miške išskirti pastovūs apskaitos bareliai jau yra permatuoti 8 kartus ir naudojami kaip etalonas inventorizacijai tobulinti. Praėjusio amžiaus 8-9 dešimtmečiais A. Kuliešis nagrinėjo teorinius, metodinius ir praktinius eksperimento planavimo, dendrometrinės informacijos rinkimo, apdorojimo ir panaudojimo klausimus. Jis sukūrė nepertraukiamos atrankinės miškų inventorizacijos sistemą, kuri leidžia nuolat kontroliuoti medynų našumo eigą. Tyrinėdamas medynų augimą, miškų inventorizacijos normatyvus, suformulavo bendruosius dėsningumus ir sukūrė modelių sistemą augimo ir retinimosi sąlygų dinaminiam įvertinimui. Šių tyrimų rezultatas – sukur-

tas medynų našumo modelis, naudojamas medienos ištekliams įvertinti ir kontroliuoti bendrojo tūrio prieaugio balanso pagrindu. Jis sukūrė ir originalią augimo įtampos medynė įvertinimo metodiką, nustatė įtampos maksimumo dėsningumus ir jų reguliavimo būdus; išskyrė tris medynų našumo formavimo tipus, nustatė labiausiai jiems būdingus augimo dėsningumus. Pagal medynų formavimosi pobūdį buvo atskleistos našumą lemiančios priežastys, nustatyti būdai, kaip kuo racionaliau panaudoti augaviečių našumą. Už šiuos darbus 1989 m. Ukrainos žemės ūkio akademijoje A. Kuliešiui suteiktas agrarinių mokslų habilituoto daktaro laipsnis.

Vėlesniais metais jis tyrinėjo Lietuvos miškų našumą, geografinėje plotmėje išskyrė gamtinius miškų našumo rajonus, tobulino miškų inventorizacijos metodus, rengė nacionalinės miškų inventorizacijos metodinius pagrindus. 1990-1992 m. įsteigė du pušynų ir keturis eglynų augimo įvairių tankumu stacionarus. 2001 m. jam suteiktas profesoriaus vardas.

A. Kuliešio darbams būdingas novatoriškumas. Dirbdamas 1992-1996 m. Dubravos eksperimentinės miškų urėdijos urėdu, adaptavo miškų urėdijos veiklą laisvos rinkos sąlygomis, diegė šiuolaikines technologijas, pradėjo atnaujinti medelyną, plėtė eksperimentinę bazę. Jam vadovaujant Valstybiniam miškotvarkos institutui (1997-2003 m.), sustiprinta ir modernizuota miškotvarkos darbų bazė, atliktas valstybinės reikšmės miškų išskyrimo darbas, sukurta

darni miškų informacinė bazė, pradėti Nacionalinės miškų inventorizacijos atrankos metodu darbai. 1998-1999 m. miškų sąlygomis išbandyti GPS imtuvai, kurie įdiegti vykdant nacionalinę miškų inventorizaciją, matuojant biržes ir želdinamus plotus miškų urėdijose. Bendradarbiaujant su LŽŪU, sukurta miškų dinamikos scenariinis modelis „Kupolis“, atlikta Lietuvos miškų plėtros bei naudojimo analizė XXI amžiuje. Andriui Kuliešiui dirbant Valstybinės miškotvarkos tarnybos direktoriumi (2003-2010 m.), pradėjo funkcionuoti Lietuvos miškų kadastras.

Profesorius 1993 m. ir 1998 m. stažavosi Švedijos žemės ūkio mokslų universitete. Dalyvavo XX IUFRD Pasauliniame kongrese (skaitė pranešimą „Lietuvos miško augimo sąlygų rajonavimas“, Tampere, Suomija, 1995 m.), XII pasauliniame miškų kongrese (skaitė pranešimą „Lietuvos nacionalinės miškų inventorizacijos atrankos schemos efektyvumo įvertinimas“, Kvebekas, Kanada, 2003 m.). Vėlesniais metais nuolat dalyvauja Šiaurės – Baltijos šalių konferencijose miškų inventorizacijos ir miškų tvarkymo klausimais. Dalyvavo COST E-43 projekte „Europos nacionalinių miškų inventorizacijų harmonizavimas“ (2004-2008 m.), dabar – COST FP1001 projekte „Medienos naudojimas“. Kartu su bendraautoriais paskelbė 400 straipsnių ir parengė knygu, statistinių leidinių, žinyu.

A. Kuliešis aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje, yra ilgametis žurnalo „Mūsų girios“ redkolegijos narys, 15 metų buvo žurnalo „Baltic forestry“ redkolegijos narys, yra Miškotvarkos mokslinės techninės tarnybos pirmininko pavaduotojas, FAO borealinių miškų globalinės apskaitos nacionalinis korespondentas nuo 1997 m., darnaus miškų ūkio monitoringo ekspertų grupės prie Jungtinių Tautų ekonominės komisijos Europai pirmininko pavaduotojas, Europos nacionalinių miškų inventorizacijų tinklo darbo grupės narys.

Už svarų indėlį miškotyroje A. Kuliešis apdovanotas LR Seimo pirmininko padėkos raštais (2001 m. ir 2013 m.), aplinkos, žemės ūkio ministrų padėkomis (2003 m., 2006 m.), Aplinkos ministerijos Garbės ženklu (2009 m.), Jungtinių Tautų Europos ekonominės komisijos Medienos komiteto padėka (2008 m.), Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) padėkomis (2010 m., 2012 m.).

GINTARAS KULBOKAS
Valstybinės miškų tarnybos
Nacionalinės miškų inventorizacijos
skyriaus vedėjas

Andrius ir Nijolė Kuliešiai su sūnumis miškininkais Rychiu (kairėje) ir Andriumi

Tapęs miškininkystės teisės aktu žinovu ir rengėju

Daugiau negu 50 metų miškų sistemoje dirbusiam šalies nusipelnusiam miškininkui (nuo 1977 m.), Lietuvos miškininkų sąjungos garbės nariui (nuo 2000 m.) Jonui Šatkui šią vasarą sukako 85-eri.

Apie savo gyvenimo ir profesinį kelią garbus miškininkas sako:

– Esu kilęs iš Utenos krašto, Užpalių. Baigęs 1947 m. Dusetų gimnaziją ir patartas tėvų, kad daktarų reikės visoms valdžioms, įstojau į VU studijuoti medicinos. Bet fakulteto vadovybė būsimiems medikams kėlė didelius fizinės sveikatos reikalavimus, todėl nelabai tikau. Penki kraštiečiai VU studijavo miškininkystę. Jų įkalbėtas perstojau į Miškų ūkio fakultetą ir 1952 m. jau LŽŪA baigiau su pagyrimu miškininkystės studijas. Mokomųjų praktikų metu Kazlų Rūdos miškų ūkyje įsidarbinau meistru. 1952–1962 m. dirbau gamyboje: Kauno miškų ūkyje inžinieriumi, Trakų – vyresniuoju miškininku, 1958–1962 m. – Pajūrio miškų ūkio direktoriumi. Dirbant 1962–2001 m. įvairiose pareigose Vilniuje, teko savarankiškai gilintis į miškininkystės teisę. Išėitų, kad reikėjo tuomet VU studijuoti teisę...

Už svarų indėlį kuriant nepriklausomos Lietuvos valstybinio miškų ūkio sektoriaus valdymo, tvarkymo ir naudojimo teisinius pagrindus Valstybės dienos proga Jonas Šatkus paskatintas Generalinės miškų urėdijos medaliu „Auksinis ažuolo lapas“, kurį jam birželio 28 d. įteikė į namus (Vilniuje, Žvėryno mikrorajone) atvykęs generalinis miškų urėdas B. Sakalauskas su Aplinkos ministerijos Miškų departamento skyrių vedėjais S. Žebrausku ir V. Karašauskiu. Sveikinime generalinis miškų urėdas akcentavo J. Šatkaus profesionalumą: „Miškininkystės teisės aktai, parengti kartu su Z. Truskausku, man buvo geriausi dokumentacijos rengimo ir tvarkymo pavyzdžiai“.

Su kolegomis ir vienas Jonas yra parengęs apie šimtą miškininkystės teisės aktų. Gilintis į šią sritį jį pastūmėjo susiklosčiusios aplinkybės, nuo 1962 m. dirbant tuometinėje Miškų ūkio ir miško pramonės ministerijoje įvairiose vadovaujančiose pareigose. Pasak J. Šatkaus, apie 15 metų rengiant 1975 m. priimtą TSRS Miškų kodeksą, ir mūsų respublikos Miškų ūkio ministerija privalėjo pateikti savo siūlymus, rengiamo kodekso pataisais.

Ministras A. Matulionis pavedė pareigingam skyriaus (valdybos) viršininkui, 1958 m. Maskvoje aukštuosius miškų ūkio vadovaujančiųjų darbuotojų kursų baigusiam J. Šatkui padėti ministerijos juristui.

Vėliau rengtas LTSR Miškų kodeksas. Teisininkams uždelsus imtis šio darbo, ministras pavedė jau patirties turinčiam J. Šatkui per 3 savaites parengti šio kodekso projektą. Tad tekdavo per parą numigti vos po 3 val. Užtat pačių rengtas ir 1979 m. birželio 21 d. priimtas LTSR Miškų kodeksas buvo palankesnis tvarkyti Lietuvos miškus nei TSRS Miškų kodeksas.

J. Šatkui teko tobulinti ir Miško kirtimo taisykles, prisidėti prie miškų kontrolės nuostatų, steigiamo Ignalinos nacionalinio parko nuostatų rengimo, gilintis į valstybinių miškų perdavimo karinėms girininkijoms reikalus, dirbti su slaptais dokumentais. Į jo pastabas buvo įsiklausoma ministerijos kolegijos bei tuo metu veikusios LTSR miškų ūkio ir miško pramonės mokslinės – techninės draugijos bei kitų patariamųjų institu-

cijų tarybų posėdžiuose. Ministras A. Matulionis juokais Joną vadino „zakoniku“ (įstatymų žinovu).

Apie 20 metų J. Šatkus rinktas šios mokslinės – techninės draugijos pirmininko pavaduotoju, rūpinosi mokslo ir technikos naujovių propagavimu ir diegimu praktinėje miškininkystėje, bendradarbiavo miškininkų spaudoje bei rengiant miškininkystės leidinius, juos recenzavo.

Atkūrus šalies nepriklausomybę, jis kvieistas 1991 m. padėti rengti įstatymą „Dėl piliečių nuosavybės į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ bei Žemės reformos įstatymą,

Įteikus apdovanojimą

AUTORIAUS nuotrauka

nustačiusius nusavintos žemės ir miškų grąžinimo tvarką buvusiems savininkams ar jų įpėdiniams. Atsiradus valstybiniam ir privačiam miškų ūkio sektoriams, saugomoms teritorijoms miškuose, teko kurti naujus miškų ūkio, saugomų teritorijų veiklą reglamentuojančius teisės aktus. Sunku įsivaizduoti, kas tai būtų darę ir kaip padarę, jei šio darbo kantriai ir išmaniai nebūtų ėmęsis Jonas Šatkus, Algirdas Brukas, Zdislovas Truskauskas, kiti labiau miškininkystės teisėje patyrę miškininkai. Po 48 redakcijų, 1994 m. lapkričio 22 d. LR Seimas patvirtino LR Miškų įstatymą, kurio pagrindinėmis nuostatomis remiamasi iki šių dienų. Ir būdamas pensininku J. Šatkus kviestas padėti jaunajai miškininkų kartai rengti teisės aktus – iki 2001 m. pabaigos dirbo vyriausiuoju specialistu ministerijoje, Miškų ekonomikos centre.

Miškininkas Tadas Tovianskas – Požerskas prisimena bičiulišką bendravimą su kolega Jonu:

Susipažinau su Jonu 1947 m., studijuodamas VU Miškų ūkio fakultete. Prasidėjus masiniams trėmimams, 1949 m. po dviejų kursų buvau priverstas su bendramoksliu V. Antanaičiu studijas tęsti tuometinio Leningrado Miškų technikos akademijoje. 1957 m. grįžęs į Lietuvą vėl pradėjau su Jonu bendrauti, bičiuliauti. Juolab, kad gyvenome Žvėryno mikrorajone. 1968 m. Jonas vedė. Iš Dzūkijos kilusi jo žmona Regina – mokslų daktarė, dirbo docente buvusiam VISI. Šatai užaugino dvi dukras – Daivą ir Eglę. Vyresnioji Daiva dirba gydytoja Vilniuje, Santariškių vaikų poliklinikoje, jaunėlė Eglė ėmėsi verslo. Senelius džiugina trys anūkai.

Mūsų bičiulystė tęsiasi iki šių dienų. Tapome artimi kaip broliai. Gyvenime nedaug esu sutikęs tokių darbščių, pareigingų ir kompetentingų visais klausimais kolegų. Mane stebina jo gera atmintis, loginis mąstymas. Jaunystėje Jonas mėgo žaisti stalo tenisą, žvejoti, subrendęs susidomėjo šachmatais, tapo medžiotoju, sodininku, turėjo miško... Kasmet vykdavo į Čepkelių raistą spanguoliauti, o labiausiai, būdamas miške, mėgo grybauti. Teko jam pabuvoti ir užsienyje – Ukrainoje, Moldavijoje, Gruzijoje, Čekijoje, Vengrijoje, buvusioje VDR, Austrijoje, Švedijoje. Sukauptą profesinę patirtį Jonas noriai perdavė jaunesniems kolegoms. Pavyzdžiui, turėtą miškininkystės literatūrą, nuo 1957 m. komplektuotas „Mūsų girias“ padovanojo jaunam kolegai, Miškų departamento skyriaus vedėjui Nerijui Kupstaičiui. Buvo pradėjęs rašyti atsiminimus, bet silpstant regėjimui teko šio sumanymo atsisakyti.

Sveikatos ir ilgų gyvenimo metų, kolega Jonai.

Kalbėjosi VACLOVAS VIDUGIRIS

AXER

Suomiškos biokuro giljotinos AXER – profesionalūs priedai ekskavatoriams ir miško mašinoms

UAB „MMC Forest“

Nausodžio k., Vėžaičių sen., 96215 Klaipėdos r.

Tel. 8 673 51506

El. paštas info@mmc.lt

www.miskui.lt

**AXER – Skandinavijos rinkos lyderis.
Įdarbink savo ekskavatorių biokuro gamybai!**

Iggesund forest PAGAMINTA ŠVEDIJOJE!

Viskas Jūsų medkirtei :

- Pjovimo juostos ir žvaigždutės
- Pjovimo grandinės
- Varančiosios žvaigždutės
- Markiravimo dažai

Atstovas Lietuvai

UAB „MMC Forest“

Nausodžio k., Vėžaičių sen., 96215 Klaipėdos r.

Tel. 8 673 51506

El. paštas info@mmc.lt

www.miskui.lt

www.mmc.lt

Miško dirvos ruošimo technika

Dviverstuviai miško plūgai PKL-70 (Rusija)

- ▶ Paruošia dirvą sodinimui į vagos dugną drenuojamose augimvietėse;
- ▶ Apverčia viršutinį dirvos sluoksnį, sudarydami ilgai žolėmis neužaugančią juostą palei vagą;
- ▶ Reguluojamas arimo gylis.

Dviverstuviai miško plūgai Waldmeister (Vokietija)

- ▶ Paruošia dirvą sodinimui į vagos dugną drenuojamose augimvietėse;
- ▶ Apverčia viršutinį dirvos sluoksnį, sudarydami ilgai žolėmis neužaugančią juostą palei vagą;
- ▶ Reguluojamas arimo gylis;
- ▶ Plūgo rėmas turi šarnyrą ir išsilenkia, leisdamas daryti posūkius aplenkiant kelmus, seklinius medžius ir kitas kliūtis.

Dviverstuviai miško plūgai PL-1 (Rusija)

- ▶ Paruošia dirvą sodinimui į pakilimus arba pažastį laikinai užmirkstančiose augimvietėse;
- ▶ Apverčia sodinimui pakankamai storą dirvos riekę, užversdami žoles.

Diskiniai plūgai (Danija)

- ▶ Paruošia dirvą sodinimui į vagos dugną drenuojamose augimvietėse;
- ▶ Suaria vagą ir išpureną jos dugną.

Rotacinės grioviakasės

- ▶ Drėgnose augimvietėse pakilimus galima ruošti rotacinėmis grioviakasėmis. Jos iškasa griovį ir supilą pakilimą iš vienos ar iš abiejų griovio pusių. Griovio gylis ir pakilimo aukštis reguliojami. Velėna susmulkinama ir sumaišoma su žeme, todėl po pakilimu negali atsirasti oro tarpai. Griovys tarnauja paviršinio vandens nuvedimui.

Priedai prie ekskavatorių kauburių paruošimui ir sodinimui

- ▶ Paruošia kauburį, į kurį iškart pasodina sodinuką su uždara šaknų sistema;
- ▶ Medelio šaknys gali plisti į visas puses. Nesusidaro vienpusės šaknų sistemos, kaip gali nutikti šalia griovio, jeigu jame nuolat stovėtų vanduo.

NAUJIENA!

PENTAX

A RICOH COMPANY

K-500
+obj. 18-55mm DAL
1698,-

VILBRAFOTO

FOTO MOKYKLA

nemokami
fototechnikos pažinimo
bei fotografavimo
pagrindų kursai!

16.3

MLN.
VAIZDO TAŠKŲ

5 k/s

FOTOGRAF.
GREITIS

3,0"
LCD EKRANAS

**ISO
51600**

JAUTRUMAS

11

FOKUSAVIMO
TAŠKŲ

K-50

K-30

K-5 II

K-5 II s

Fototechnikos salonai:

Vilniuje: Švitrigailos g. 11B, tel: +370 5 2394130, +370 682 15074

Kaune: Savanorių pr. 346 (PC "SAVAS"), tel: +370 37 711296, +370 682 29047

Klaipėdoje: Liepų g. 24, tel: +370 46 310018, +370 618 38858

VILBRA

Paslaptingo grybų pasaulio tyrinėtojas

Miškininkas Rimvydas Vasiliauskas – Vasaitis, ne tik Lietuvoje žinomas mikologas ir fitopatologas, nuo 2001 m. dirba Švedijos agrarinių mokslų universiteto Miško mikologijos ir patologijos departamente; jis tiria svarbiausių Lietuvos medžių (pušies, eglės, ąžuolo, uosio) ligas sukeliančių parazitinių grybų biologiją ir ekologiją. Tyrimų rezultatus anglų kalba yra paskelbęs 27-iose pasaulyje vertinamuose mokslo žurnaluose su aukštais citavimo indeksais: vienas ir su bendraautoriais paskelbė per 70 mokslinių straipsnių.

Mokslinę ir pedagoginę veiklą Rimvydas sieja ir su Lietuvos mokslo garsinimu. Eidamas Tarptautinės miškų tyrimo organizacijos (IUFRO) darbo grupės koordinatoriaus pareigas, jis vien per pastaruosius trejus metus Lietuvoje surengė 4 tarptautinius simpoziumus bei pasitarimus (2009 m., 2011 m. ir du – 2012 m.), vadovavo trims doktorantams (V. Lygiui, A. Menkiui ir R. Bakiui), kurie Švedijos agrarinių mokslų universitete įgijo mokslų daktaro laipsnius.

Rimvydui liepos 25 d. sukako 50 metų. Tėvai – miškininkas prof. Albertas Vasiliauskas ir inžinierė hidrotechnikė Stefanija Vasiliauskienė. Baigęs 1986 m. LŽŪA Miškų ūkio fakultetą, tais pačiais metais jis įstojo į tuometinio Leningrado Miško technikos akademijos aspirantūrą. 1989 m. parengė ir apgynė disertaciją „Eglės žaidimų puvinys Lietuvos TSR miškuose, jo priežastys ir priemonės jo daromai žalai apriboti“. Už šį darbą R. Vasiliauskui suteiktas žemės ūkio mokslų kandidato laipsnis. Būdamas 26-erių metų, tapo jauniausiu mokslų daktaru tarp Lietuvos miškininkų.

Jis tęsė mokslinius tyrimus 1989-1998 m. Lietuvos miškų institute ir 1991-2001 m. tuometiniame LŽŪU ėjo docento pareigas – Miškų ir Agronomijos fakulteto studentams dėstė Augalų apsaugos ir fitopatologijos disciplinas.

Per dešimtmetį jis parengė dar dvi disertacijas. Švedijos agrarinių mokslų universitete 1998 m. apgynė disertaciją „Paprastosios eglės [*Picea abies* (L.) Karst.] žaizdas kolonizuojančių grybų ekologija ir grybo *Stereum sanquinolentum* (Alb. and Schw.:Fr.) Fr. reikšmė“, už kurią jam suteiktas mokslų daktaro (PHD) laipsnis, o 1999 m. Vilniaus universitete apgynė disertaciją „Eglės [*Picea abies* (L.) P. Karsten], ąžuolo (*Quercus robur* L.) bei uosio (*Fraxinus excelsior* L.) žaizdas kolonizuojančių grybų populiacijų biologija ir reikšmė miško ūkiui“, už kurią suteiktas habilituoto mokslų

daktaro mokslinis laipsnis. Rimvydui Vasiliauskui dirbant Lietuvos miškų instituto Miško apsaugos ir medžioklėtyros laboratorijoje, stebėjau jo pasirinktomis originaliomis mokslinių tyrimų metodikomis bei atliekamų darbų kruopštumu.

Švedijoje gyvena ir Rimvydo šeima: žmona – pasvalietė gydytoja Lilija, 14-os metų dukra Indrė ir 12-os metų sūnus Paulius. Vaikai mokykloje mokosi anglų kalbą, o su draugais bendrauja švediškai.

Šią vasarą habil. dr. Rimvydas Vasiliauskas – Vasaitis buvo išrinktas Latvijos žemės ūkio ir miško mokslo akademijos užsienio nariu.

Linkiu kolegai kūrybinės sėkmės ir toliau garsinant Lietuvos vardą.

Prof. habil. dr. VYTAUTAS PADAIGA

Susitikome po 60-ies metų

Vilniaus miškų technikumui 8-os laidos nedidelis būrelis miškininkų buvome susitikę Pabradėje pas kurso draugą Eduardą Čepulį. Šis susitikimas jubiliejinis: praėjo 60 metų, kai baigėme technikumą ir pasklidome po Lietuvą dirbti miškų labui.

Šeimininkas mus priėmė jaukioje, pamiškėje pastatytoje seklytėlėje, kiekvienam susitikimo dalyviui padovanojo po atminimo medalį.

Šiltai prisiminėme savo buvusius dėstytojus, pagerbėme anapilin išėjusius moksladraugius, su negalėjusiais atvykti pabendrauvome bent telefonu, o atsiminimų bei įspūdžių – linksmesnių ir liūdnesnių – nestigo visą vakarą.

Šeimininko šeimyna vaišino ant laužo virta žuviena ir kitais patiekalais, dar labiau priminusiais mums, kad esame miškininkai. Dėkojame E. Čepuliui ir jo šeimai, taip gražiai ir turiningai organizavusiems jubiliejinį susitikimą.

ANTANAS PAKELTIS

VLADO ŠARĖJAUS nuotrauka

Susitikimo dalyviai (iš kairės): A. Pakeltis, E. Čepulis, A. Pivoras, L. Mažeikis, V. Miliuskas

VALTRA

Individually Yours

GRÉGOIRE BESSON

Miškui skirtos diskinės akėčios

SAMPO ROSENLEW

Darbinis ilgis 2,00 m 2,30 m 2,50 m Diskų skaičius 8 8 9 Disko skersmuo (mm) 660 660/710/810 660/710/810
Svoris 1875 kg 1930 kg 2060 kg Galingumas 110 AJ 130 AJ 150 AJ

ROvaltra

Kalvarijų g. 125-602, 08221 Vilnius
Tel. 8 5 2737000, faks. 8 5 2472085, mob. tel. 8 687 40042, el. paštas rovaltra@rovaltra.lt
www.rovaltra.lt

Sanitarinės būklės apžvalga valstybiniuose miškuose

KĘSTUTIS GRIGALIŪNAS

Valstybinės miškų tarnybos Miško sanitarinės apsaugos skyriaus vyriausiasis specialistas

Lietuvos valstybiniuose miškuose 2013 m. pirmą pusmetį naujai užregistruota ir iš ankstesnio apskaitos periodo buvo likę vabzdžių, ligų sukėlėjų, žvėrių, abiotinių ir kitų faktorių pažeidimų 26360 ha. Atlikus reikiamas priemones židiniai likviduoti 13964 ha, dėl gamtinių priežasčių pažeidimai išnyko 2605 ha, kitam apskaitos periodui liko 9791 ha pažeidimų (metų pradžioje buvo 12945 ha).

2013 m. pirmą pusmetį pažeistų valstybinių miškų plotas (ha)

Miško pažeidimai	Naujai užregistruoti ir likę pažeidimai	Likviduoti	Sunykę savaime	Liko
Vabzdžių	5393	3612	426	1355
Infekcinių ligų	5773	1586	318	3868
Gyvūnų	5902	859	1798	3246
Abiotinių ir kt. veiksnių	9293	7907	64	1322
Iš viso:	26360	13964	2605	9791

Medžių lajų kenkėjų metų pradžioje likusių ir naujai užregistruotų židinių buvo 1448 ha. Druskininkų miškų urėdijoje nuo 2012 m. likęs 890 ha pušinių verpikų židinis, kurio būklė ir mastas paaiškės atlikus detaliąsias kenkėjo apskaitas šių metų rudenį. Septynių miškų urėdijų eglynuose kenkė netikrasis eglinis skydamaris (215 ha). Antram pusmečiui liko 122 ha skydamario pakenktų eglynų. Vidurio ir Rytų Lietuvoje ypač gausiai skraidė ir lapus graužė paprastasis grambuolys – pažeidimai fiksuoti 305 ha miškų. Labiausiai nukentėjo ąžuolynai Raseinių, Dubravos, Ukmergės miškų urėdijose. Bet birželio pabaigoje pažeisti ąžuolai išaugino naujus lapus ir pažeidimai tapo sunkiai pastebimi. Jaunus (20-25 metų) eglynus aktyviai puolė eglinis pjūklelis: židiniai fiksuoti 23 ha, o paskiri pažeidimai pastebėti visoje šalyje.

Medžių liemenų kenkėjai pažeidė 3649 ha miškų (iš 2012 m. buvo likę 59 ha). Atlikus ūkines priemones, likviduota 3378 ha židinių, 270 ha liko antram pusmečiui. Didžiąją dalį pažeidimų sudarė eglių liemenų kenkėjai (3332 ha), iš kurių gausiausias žievėgraužis tipografas. Lyginant su 2012 m. pirmu pusmečiu, žievėgraužio židiniai išaugo daugiau nei 1,5 karto.

Miško želdinius bei žėlinius labiausiai niokojo pušiniai straubliukai (239 ha) ir grambuolių lervos (57 ha).

Medžių grybinės ligos registruotos 5773 ha miškų (apie 22 proc. visų židinių ploto). Atlikus ūkines priemones, 1586 ha jų židiniai likviduoti, o 318 ha sunyko dėl gamtinių priežasčių. Veikiančių židinių

liko 3868 ha. Didžiausius šių ligų židinius ir toliau sudaro chroniškos ligos: džiūstantys uosynai (2482 ha), drebulinės pinties pažeisti drebulynai (2192 ha), šakninės pinties pažeisti pušynai (501 ha).

Žvėrys pažeidė 5902 ha miškų (apie 22 proc. visų pažeidimų). Atlikus ūkines priemones, pažeidimai pašalinti 859 ha, dėl gamtinių priežasčių sunyko 1798 ha, antram pusmečiui liko 3246 ha pažeidimų (metų pradžioje buvo 3139 ha). Pagrindiniai žalos darytojai yra elniniai žvėrys (5403 ha) ir bebrai (461 ha).

Abiotinių ir kitų veiksnių sukelti pažeidimai užregistruoti 9293 ha (iš 2012 m. likę 3320 ha). Tai pirmas pagal gausumą miškus žalojantis faktorius (apie 35 proc. visų židinių). Atlikus ūkines priemones, padariniai likviduoti 7907 ha, dėl gamtinių priežasčių jie išnyko 64 ha, antram pusmečiui nesutvarkytų židinių liko 1322 ha. Daugiausia (beveik 98 proc.) šios kategorijos pažeidimų tradiciškai sukėlė vėtros: įvairiu intensyvumu mišką išvertė ir išlaužė 9076 ha plote apie 153 tūkst. ktm medienos.

2013 m. prognozė

Kenkėjas	2013 m. pirmas pusmetis	Prognozė 2013 m. antram pusmečiui	Pastabos
Lajų kenkėjai	Daug	↘	Grambuolių ir eglinio pjūklelio pažeidimų 2013 m. II pusmetį nebebus. Pušinio verpiko vikšrų intensyvaus graužimo taip pat nelaukiama
Liemenų kenkėjai	Daug	↗	Gausios žievėgraužio tipografo populiacijos sudaro didelę masinių dauginimosi židinių susiformavimo riziką antrą šių metų pusmetį
Želdinių-žėlinių ir jaunuolynų kenkėjai	Nedaug	→	Kenkėjų populiacijos ir daroma žala stabili daug metų
Medžių grybinės ligos	Daug	→	Chroniškų ligų (uosų džiūvimas, drebulinė ir šakninė pintis) pažeisti plotai išliks dideli

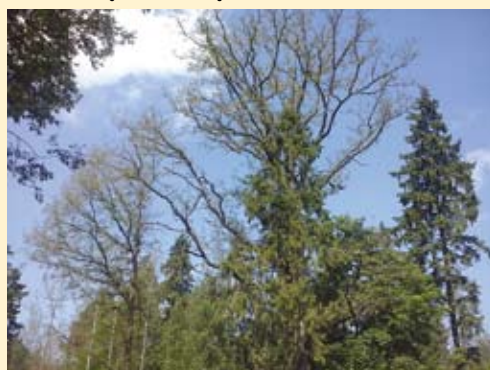
Sanitariniu požiūriu nepalankiausia padėtis 2013 m. antrąjį pusmetį numatoma pusamžiuose, brandžiuose ir perbrendusiuose eglynuose. Dalis šių medynų dar ne visai atsigavę nuo netikrojo eglinio skydamario pažeidimų ir bus jautrūs žievėgraužio tipografo atakoms. ■

Pavėluoti sanitariniai kirtimai – miško sanitarinės apsaugos darbo brokas

Žievėgraužio tipografo takai

Grambuolių suniokoti ąžuolai

VMT archyvo nuotraukos

Ośrodek Techniki Leśnej
w Jarocinie

Medelynų technika

Malkų ruošimo profesionalai iš Suomijos

PALAX

Medelynų technika

 **HANDELSONDERNEMING
SCHRAUWEN B.V.**

www.miskams.lt

Sanitarinės miškų būklės veiksmų analizė ir priemonės jai gerinti

Prof. VYTAUTAS VALENTA

VMF archyvo nuotrauka

Miško kenkėjas – grambuolys

Miškininkystės veiklos programoje išskirčiau tris pagrindines sritis: miško atkūrimą, apsaugą ir medžiapjūtę. Kitos grandys yra tarpinės. Miškų apsaugos sudėtinė dalis – sanitarinė miškų apsauga nuo žalingų veiksmų, ypač kenksmingų vabzdžių ir ligų sukėlėjų.

Šalies miškų sanitarinėje apsaugoje pagrindinis darbo krūvis tenka Valstybinės miškų tarnybos Miško sanitarinės apsaugos skyriui, dirbantiems septyniems darbuotojams. Palyginus su šios veiklos pradžia prieš 40 metų, tai didžiulė kvalifikuotų darbuotojų grupė. Bet šiame atsakingame miškų apsaugos bare pasigendu aktyvesnės Miškų instituto Miško apsaugos ir medžioklės skyriaus veiklos, svaraus žodžio, paremto tyrimų rezultatais miškų urėdijose. Šią situaciją reikėtų neatidėliojant taisyti.

Pažvelgus į Valstybinės miškų tarnybos Miško sanitarinės apsaugos skyriaus programą, manome, kad joje taip pat būtina kaupti patirtį. Šio skyriaus darbuotojai dabar atsakingi už visą sanitarinę miškų apsaugą šalies mastu, o jų jėgos reikėtų labiau priartinti prie konkrečių vietinių sąlygų konkrečiose miškų urėdijose, plėsti dalykinius ryšius su gamybininkais. Prie sanitarinės miško apsaugos klausimų sprendimo būtina pritraukti ir kitų institucijų specialistus, tokius kaip prof. I. Lazdinis iš M. Romerio universiteto, prof. S. Podėnas iš Ekologijos instituto, ieškoti su jais bendradarbiavimo būdų.

Manytume, kad būtina aktyvinti cheminių preparatų naudojimo miško apsaugoje paiešką ir jų įteisinimą, kaip tai daro žemdirbiystės specialistai. Reikia atlikti feromoninių gaudyklių panaudojimo būdų patikslinimą. Diskutuotinas klausimas – duobučių kasinėjimas šviežiose kirtavietėse naikinti pušinius straubliukus. Šie želdinių kenkėjai yra skraidantys vabzdžiai ir ant žemės ropoja tik tam tikrą savo vystymosi periodą. Todėl duobučių kasinėjimas gali būti tik gamybininkų laiko ir jėgų švaistymas. Šią profilaktinę priemonę galima ir mechanizuoti – kirtavietėje iškasti plūgu gilesnius griovius.

Šių metų vasarą net iš pajūrio paplūdimio teko išgabenti čia suksridusių ir žuvusių tonas paprastojo grambuolio vabalų. Nepamirškime jų neigiamo poveikio miško želdiniams. Miškų urėdijų specialistams reikėtų parengti miškinio ir paprastojo grambuolių vystymosi kalendorius ir su jais susieti kovos priemonių taikymą. Šiuo klausimu išleistos rekomendacijos.

Pušynuose pagausėjo medienos gautojų – pušinių ožiaragių. Jų gera maistinė bazė tapo ilgiau miške laikomi popiermedžiai, sandėliavimo vietose paliekami medienos likučiai. Diegdami pušynuose atvejinius kirtimus (vadinamus B. Labanausko) ir siekdami savaiminio pušų atžėlimo, į retmes prisišaukėme žalingą kenkėją – mėlynąjį blizgį, kuris anksčiau pušynuose buvo labai retas.

Aktuali privačių miškų bei saugomose teritorijose esančių miškų sanitarija. Turėtume rasti sanitarinės miškų būklės vertinimo ir taikytinų profilaktinių priemonių sprendimo būdus. Juk ir vienu, ir kitu atveju šalies miškas, kuris yra jautrus neigiamiems veiksniams, pažeidžiamas.

(Pranešimo santrauka iš Valkininkų miškų urėdijoje šių metų liepos 4 d. vykusio seminario). ■

Miškų urėdijų 2013 m. liepos mėn. parduotų apvaliosios medienos sortimentų kainos, Lt/m³

Sortimentas	2013 m. liepos mėn. vidutinė kaina	Indeksas 2013 m. sausis=100	2013 m. sausio - liepos mėn. vidutinė kaina
Pušies pjautiniai rąstai	202	96.2	205
Eglės pjautiniai rąstai	220	100.9	216
Ažuolo pjautiniai rąstai	514	94.1	510
Uosio pjautiniai rąstai	187	101.1	191
Drebulės pjautiniai rąstai	143	101.4	140
Beržo pjautiniai rąstai	209	92.1	218
Juodalksnio pjautiniai rąstai	187	100	186
Pjautiniai spygliuočių smulkieji rąstai	167	98.2	169
Pjautiniai lapuočių smulkieji rąstai	130	97.7	132
Eglės popiermedžiai	106	115.2	95
Pušies popiermedžiai	96	107.9	91
Beržo popiermedžiai	94	83.9	105
Drebulės popiermedžiai	83	105.1	79
Uosio popiermedžiai	134	108.1	128
Plokščių mediena (spygliuočių)	72	112.5	66
Plokščių mediena (lapuočių)	68	111.5	63
Malkinė mediena	77	106.9	74
Iš viso apvalioji mediena	129	100.8	130
Kainos be PVM ir transporto išlaidų			GMU inf.

LOGSET GT. Nauja. Geriausia.

**Naujos GT
miško mašinos
sukurtos
dar didesniai
darbo našumui
miškuose**

Mūsų konstruktoriai nuoširdžiai padirbėjo, įdiegė kas šiandien moderniausia pasaulyje, o tai: Naujas, dar ekonomiškesnis variklis. Pažangesnė ir modernesnė TOC valdymo sistema. Moderni ir erdvi kabina su dar didesne garso izoliacija. Nauja variklio apsauga - ir tai tik keletas elementų, kad LOGSET būtų nepralengiama miško ruošos mašina.

Susisiekite su mumis ir mes įrodysime JUMS, kad LOGSET tiesiog geriausia!

LOGSET

TIESIOG GERIAUSIA

www.logset.com

Patikimi ir ekonomiškai Vokiški traktoriai su bepakope transmisija **AGROTRON TTV 7210**

- **Maksimali galia 224 AG**
- **Maksimali degalų ekonomija su 6 cilindru DEUTZ varikliais**
- **Atskiros traktoriaus pagrindinės darbinės ir pavarų dėžės hidraulinės sistemos**
- **Informacinis darbinių funkcijų monitorius iMonitor**
- **50 km/val. greitis, priekinis amortizuojantis tiltas bei pneumatinė kabinos amortizacija**

**Tik 309 000 LT + PVM
VOKIŠKA KOKYBĖ KALBA PATI UŽ SAVE!**

UAB „BIRŽŲ ŽEMTIEKIMAS“
Tiekimo g. 4, LT-41128 Biržai, Lietuva
Tel. + 370 450 31 383
Faksas +370 450 31 484
El. paštas info@zemtiekimas.lt
www.ezemtiekimas.lt

Daugiau informacijos –
Tel.: + 370 687 46 446, +370 686 30 477
Atsarginės dalys –
El. paštas s.pavilonis@zemtiekimas.lt
Tel. +370 698 29 440
Servisas – El. paštas servisas@zemtiekimas.lt
Tel. +370 682 36 749

GEA Farm Technologies
Gyvulininkystės įranga
Tel. + 370 687 46 446
El. paštas v.vilkelis@zemtiekimas.lt

www.zemtiekimas.lt

Kenkėjų privileijimui kirtavietėje palikta vabzdžiagaudinė mediena

Pavojingiausias eglynų priešas – žievėgraužis tipografas

Miško sanitarinė apsauga – kantrus, atidus ir kasdienis profilaktinis darbas

VACLOVAS TREPĖNAITIS

Valkininkų miškų urėdijoje, Pirčiupiuose liepos 4 d. vykusiame seminare, kurį organizavo Generalinė miškų urėdija, Valstybinė miškų tarnyba ir Valkininkų miškų urėdija, šių institucijų darbuotojai su miškų urėdijų specialistais aptarė 2013 metų valstybinių miškų sanitarinės apsaugos aktualijas, Pirčiupių girininkijoje pristatytos kenkėjų ir žvėrių žalą miškams mažinančios apsaugos priemonės, jų efektyvumas. Valstybinės miškų tarnybos Miško sanitarinės apsaugos skyriaus darbuotojai parengė ir padalijo miškų urėdijų specialistams atmintinę „Miško sanitarinė apsauga“.

Prognozės pildosi

Seminarą pradėjęs generalinis miškų urėdas Benjaminas Sakalauskas Valstybės dienos proga padėkojo valstybinių miškų saugotojams už bendruomeniškumą, sutelktomis jėgomis užkertant kelią valstybinį miškų sektorių griaunančioms suinteresuotoms jėgoms bei kantrų kasdieninį darbą miškų sargyboje. Jis pažymėjo, jog per pastaruosius 20 metų buvusios kelios gamtos stichinės nelaimės šalies miškuose išbandė valstybinių miškininkų profesionalumą, verčia mokytis iš karčios patirties, gilinti žinias sanitarinės miškų apsaugos srityje. Tuo tikslu ir susirinkta į šį seminarą.

Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus pavaduotojas dr. Paulius Zolubas glaustai apžvelgė valstybinių miškų sanitarijos būklę ir pristatė miško medžių kenkėjų išplitimo prognozes 2013 m. Seminaro dalyvių dėmesį jis atkreipė į tai, kad praktinėje miškininkystėje nebūtų pavėluotai einama išplitusiems miško kenkėjams iš paskos ir tenkinamasi jų pasekmes likviduojančiais sanitariniais kirtimais. Taupant lėšas, darbo laiką, miško sanitarinės apsaugos profilaktinės priemonės kartais taikomos pasirinktinai.

Valstybinės miškų tarnybos Miško sanitarinės apsaugos skyriaus vedėjas Virgilijus Vasiliauskas pranešime pažymėjo, jog šio skyriaus darbuotojams atlikus keliose miškų urėdijoje jų tvarkomų miškų sanitarinės būklės patikrinimus, pildosi 2012-2013 m. prognozės apie bręstantiems ir brandiems eglynams didžiausią žalą darančio kenkėjo –

žievėgraužio tipografo išplitimo grėsmę. Kur nėra pakankamai eglynų, šie kenkėjai graužiasi ir į pušų liemenis.

Anot V. Vasiliausko, nepastebėjus jų plitimo, medžių kirtimas su jau nusilupusia žieve yra miško sanitarinės apsaugos darbo brokas. Keistina ir kai kurių miškininkų nuomonė, kad gamta pati susitvarkys su miškų kenkėjų plitimo svyravimais ir neverta švaistyti lėšų miškų sanitarinei profilaktikai.

V. Vasiliauskas dar kartą priminė žievėgraužio tipografo biologiją bei eglynų apsaugai taikomas profilaktines priemones ir šių kenkėjų galimų pakenkimų pasekmes. Žievėgraužiai tipografai, priklausomai nuo sukauptų riebalų kiekio, gali skristi apie 1 val., įveikdami miške iki 1,5 km ir didesnę atstumą. Todėl jie gali padaryti žalą eglynams ir ten, kur to nesitikima.

Valkininkų miškų urėdas Arvydas Strazdas pranešime paanalizavo per 20 metų šios urėdijos miškuose vykdytų sanitarinių kirtimų apimčių kitimą, kokią įtaką tam turėjo sausros, įvairūs gamtos kataklizmai ir po jų sekę kenkėjų antplūdžiai bei eglių liemenų kenkėjų, grambuolių, pušinių straubliukų bei žvėrių 2005-2012 m. padarytą žalą. Mažiausiai sanitariniais kirtimais valkininkiečiams teko švarinti miškus iki 1995 m. ir 2006-2009 m., o didžiausios šių kirtimų apimtys buvo 1995-1997 m. (iškiršta 89,6 tūkst. m³), 2002 m. (28 tūkst. m³) ir po 2010 m. rugpjūčio škvalo (2010-2011 m. iškiršta 154, 6 tūkst. m³). 2005 m. ir 2009 m. užfiksuotas ženklus grambuolių žalos padidėjimas, ypač Šalčios ir Versekos girininkijų nederlingose miško žemėse. Šalčios girininkijoje grambuoliams naikinti pušų želdi-

Seminarą pradeda generalinis miškų urėdas B. Sakalauskas

niuose naudotas iš Lenkijos eksperimentui įvežtas insekticidas *Maršal*.

Į grambuolių daromą žalą Dzūkijos miškuose, remdamasis čia anksčiau atliktais tyrimais, pranešime „Sanitarinė miškų būklė ir priemonės jos gerinimui“ atkreipė dėmesį pasitarime dalyvavęs profesorius Vytautas Valenta.

Profilaktinių apsaugos priemonių aptarimas Pirčiupių miškuose

Pirčiupių girininkijos miškuose seminaro dalyviams pristatyti įvairūs sanitarinės apsaugos priemonių demonstraciniai objektai, kuriuos urėdijos miškininkai parinko ir parėngė kartu su Valstybinės miškų tarnybos Miško sanitarinės apsaugos skyriaus specialistais. Miške seminarą vedęs V. Vasiliauskas išsamiai pristatė kiekvienos profilaktinės miško sanitarinės apsaugos priemonės parinkimo tikslumą bei praktinį efektyvumą lemiančias sąlygas. Pažintinė – moko-moji išvyka pradėta nuo kirtavietėje įvairiai išdėstytos medžių liemenų kenkėjus gaudančios medienos pavyzdžių (prie kelmo paliktos pavienės nupjautos ir negenėtos žalios eglės bei nugenėtos; jų rąstai sukrauti ant padėklų viena išretinta eile; sustatyti į trikampę „indėnišką palapinę“ ar vėduoklės formos rietuvę). Prieita prie nuomonės, kad dėl lankytojų saugumo neverta kirtavietėse rėsti įvairius medžių gaudyklių „statinius“.

V. Vasiliauskas patarė eglų medžius – gaudykles ruošti pavasarį prieš 1-1,5 mėn. iki liemenų kenkėjų skraidymo pradžios ir išdėlioti saugotinuose medynuose iki balandžio vidurio, o pušis – gaudykles nupjauti dar žiemą ir išdėlioti iki kovo vidurio. Egles – gaudykles antrai žievėgraužių tipografų generacijai naikinti reikėtų ruošti liepos pradžioje. Jų žievė turi būti be pažeidimų, o tai dažnai nutinka biržės eglės genint mechanizuotai medkirtės pjovimo galvutės žnyplėmis. Medžiai gaudyklės dėliojami tik sveikuose medynuose, saulės apšviestose vietose. Reikėtų pašalinti žalias eglų vėjavartas, vėjalaužas, apsilupsius medžius, iš kurių galėtų būti daroma vabzdžiagaudė mediena. Išdėstymo vietose tokie nupjauti medžiai ar rąstai turėtų būti apžiūrimi ne rečiau, kaip kas 10 dienų, o žievėgraužių lervoms besiformuojant į lėliukes – nužievinami (nulupta žievė su kenkėjais surenkama ir sunaikinama). Gaudyklėms skirtus pavienius nupjautus medžius ir rąstus pavasarį prieš išdėstymą miške ir vėliau jų žievinimo vietą būtina nupurkšti insekticido *Mavrik 2 F* 0,5-1 proc. tirpalu.

Seminaro dalyviams kirtavietėje pristatomos feromoninės gaudyklės

Tolėliau kirtavietėje kiekvienas galėjo detalčiai apžiūrėti ant kuolų iškabinėtas įvairių tipų žievėgraužių vabalų feromonines gaudykles: paprastą savadarbę barjerinę, padarytą iš polietileno; lenkišką segmentinę IBL-3; Taisono „Multiwit“, skirtą gaudyti žievėgraužius sausuoju ir šlapiuoju būdu (šlapiajam būdui naudojamas druskos *AntiSmell Fangsalz* tirpalas); iš kartono padarytą ekologišką Taisono „Well-Trap“ (jos rinktuvas užpildomas prisotintu valgomosios druskos tirpalu su keliais lašais indų ploviklio); plastikinę barjerinę „Wita Prall Ecco“; insekticidais apdorotą tinklinę „Complion Trinet“ (iš jos nereikia rinkti vabalų). Taip pat pristatyta lenkiška barjerinė gaudyklė IBL-5, skirta gaudyti suaugėlius grambuolius. Jiems privilioti naudojami feromonai *Melolontha* ir *Melolodor*.

Miško sanitarijos specialistas V. Vasiliauskas akcentavo, jog feromoninės gaudyklės kabinamos tik šviežiose eglynų kirtavietėse (nuo kirtimo turi būti praėję ne daugiau kaip 6 mėn.). Šios profilaktinės priemonės bus efektyvesnės: jei nepavėluosime tokiose kirtavietėse išdėstyti gaudykles prieš kenkėjų skraidymą (prieš sulapojant beržams); išdėstysime ne arčiau kaip 20 m nuo šalia augančio eglyno sienos ir ne mažiau kaip 40 m viena nuo kitos. Šios gaudyklės veiksmingesnės, kai išdėstomos prie didelių, dar žalių eglų kelmų 20 m atstumu nuo nekirsto eglyno sienos, kurią apšviečia pietinė ir vakarinė saulė. Kabinti gaudykles reikėtų ant šalia kelmo nuožulniai įsmeigto tvirto kuolo ar iš kelių kartelių padaryto trikojo laikiklio, kad neišverstų vėjas. Gaudyklės vabalų rinktuvas turėtų būti ne žemiau kaip 1 m nuo miško paklotės. Apskaitai gaudyklės sunumeruojamos.

V. Vasiliauskas taip pat atkreipė dėmesį į gaudyklių priežiūrą (ji turėtų būti atliekama nuo gegužės pradžios iki rugsėjo vidurio, kol baigiasi žievėgraužių vabalų skraidymas). Svarbu, kad į gaudykles neprilytų, neprikristų spyglių, lapų bei neprilįstų naudingų vabzdžių. Todėl jas būtina valyti ir ne rečiau kaip kas 10 dienų suskaičiuoti sugautus vabalus (atlikti monitoringą), o jų masinio skraidymo metu – kas 3-4 dienas. Rekomenduotina gaudykles išvalyti po smarkaus lietaus, kad žuvę vabalai negestų. Liepos pirmą savaitę, prieš antrosios žievėgraužių tipografų generacijos skraidymą, feromonai keičiami. Pasibaigus šių kenkėjų skraidymo metui, gaudyklės nukabinamos, išvalomos ir paruošiamos naudoti kitiems metams.

Gamybininkams aktualu miške sandėliuojamą spygliuočių medieną šiltuoju metų laiku apsaugoti nuo liemenų kenkėjų žalos. Pagal Miško sanitarinės apsaugos taisyklių reikalavimus, jeigu medyne yra daugiau kaip 20 proc. spygliuočių medžių, iš jo pagaminimą žalią spygliuočių medieną nuo balandžio 20 d. (pušų – nuo balandžio 1 d.) iki rugsėjo 1 d. per 10 dienų po jos iškirtimo privaloma išvežti ne arčiau kaip už 3 km nuo medyno pakraščio, apdoroti insekticidais arba kitais būdais apsaugoti nuo kenkėjų. Pokario miškininkai nedideles rąstų rietuves miškuose nuo kinivarpų apdengdavo eglų šakomis, dabar siūloma įsigyti specialios dangos – apsauginės plėvelės, insekticidais apdoroto tinklo arba medienos rietuves, sukrautas netoli prie vandens telkinių, laistyti iš gaisrų gesinimo cisternų.

Pademonstruotos taikytinos medienos apsaugos priemonės: rietuvių purškimas in-

sekticidais, uždengimas insekticidais apdoru tankiu tinklu „Storanet“ ir varginantis rąstų žievėjimas kastuvu (galima ir lankena ar kirviu). Aptarti šių apsaugos priemonių naudojimo keblumai.

Valkininkų miškų urėdas A. Strazdas sakė, kad dėl didelio urėdijos teritorijos miškingumo keblu išvežti medieną toliau kaip 3 km nuo medyno, kuriame yra daugiau kaip 20 proc. spygliuočių medžių, pakraščio. Valkininkų krašte prie miškų įsikūrę nemažai lentpjūvių, kuriose taip pat negalima laikyti nežievintos ar insekticidais neapdorotos žaliavinės medienos. Todėl miškų urėdijoje priimtas sprendimas: kenkėjų plitimui palankiu laikotarpiu kirsti tiek spygliuočių medienos, kiek galima jos realizuoti pirkėjams. Pirmenybė teikiama lentpjūvėms, esančioms toliau nuo spygliuočių medynų. Tokiu miško sanitarinių reikalavimų griežtu taikymu nepatenkinti medienos perdirbėjai – šiltuoju sezonu sutrinka jų verslo veikla.

Naudoti miškuose sandėliuojamos pagamintos medienos apsaugai insekticidą *Mavrik 2F* taip pat nėra paprasta – būtina laikytis nustatytų saugos sąlygų, kad jis nekeltų pavojaus miške dirbančių ir pašaliečių žmonių sveikatai. Pavyzdžiui, šalia purškiamų medienos rietuvių žmogus negali būti ilgiau kaip 6 min. Po purškimo draudžiama 2 paras dirbti arti chemikalais apdorotų medienos rietuvių. Vėliau dirbant būtina dėvėti valstybiniais standartais nustatytą aprangą ir avalynę. Purškimo vietose turi būti iškabinti įspėjamieji ženklai: „Eiti, dirbti draudžiama. Mediena apdorota insekticidu“. Prie tokio

ženklų nurodoma chemikalų panaudojimo data, draudimo trukmė.

Operatorius, purkšdamas traktoriniu ventiliatoriniu purkštuvu, per darbo dieną gali nupurkšti ne didesnę kaip 6000 m² rąstų žievės plotą arba ne daugiau kaip 7500 m³ į rietuves sukrautos medienos. Nugariniu purkštuvu darbininkas per darbo dieną gali nupurkšti 10 kartų mažiau (600 m² ir 750 m³). Rietuvėse purškiamos medienos žievės paviršius turi tik sudrėkti, bet ne varvėti tirpalas ant žemės.

Valkininkų miškų urėdijos miškininkų šviežiose kirtavietėse įveistiems želdiniams daug žalos daro ir pušiniai straubliukai – didžiausia jų žala nustatyta 2008 m., kiek mažesnė – 2005 m. ir 2010 m. Todėl būtina medelyne iškastus sodmenis prieš sodinant miške apdoroti insekticidais. Seminaro dalyviams išretintame pušyne pademonstruotos profilaktinės želdinių apsaugos priemonės nuo pušinių straubliukų: balandžio pabaigoje vagomis paruoštoje dirvoje kastuvais ir motogražtais iškastos duobelės bei grioveliai. Nors prof. V. Valenta apie šias profilaktines priemones pasisakė skeptiškai, į prieš seminarą iškastas duobelės buvo gausiai prikirtę pušinių straubliukų. Pastebėta, kad vagų dugne iškastos ar išgręžtos iki 35-40 cm gylio stačiais kraštais duobelės yra veiksmingesnės už padarytas neruoštoje dirvoje. Vidutiniškai 1 ha reikėtų iškasti ar išgręžti apie 80-100 duobučių. Palei želdomą plotą gali būti kasami ir 20 cm gylio stačiais kraštais grioveliai (1 ha 100-400 m ilgio). Juose kas 10 m įrengiamos 30 cm gylio duobutės – vabalų rinktuvai. Juos reikė-

tų kas 7-10 dienų apžiūrėti – sunaikinti kenkėjus ir išimti įkritusius naudingus vabalus, varliagyvius, driežiukus. Tokias duobutes būtina apžiūrėti, atnaujinti ir po stiprių liūčių. Šios priemonės efektyvumui padidinti (pušiniams straubliukams vilioti) rekomenduota į duobutes įdėti sakais kvepiančio jauko (žalių pušų šakelių su spygliais, šviežiai nuluptos spygliuočių medžių žievės gabalėlių, šių medžių sakingų nuopjovų, spygliuočių pjuvenų, apšlakstytų terpentinu). Kai šie jaukai apdžiūsta, keičiami naujais. Pavasarį naudotini ir feromoniniai sintetiniai jaukai (*Hylodor*, *Hylodor+*), kurie veiksmingi visą sezoną.

Nors statistiškai Valkininkų miškų urėdijoje nuo 2005 m. mažėja įveistiems želdiniams ir jaunuolynams daroma žvėrių žala (staigus jos padidėjimas fiksuotas tik 2009 m.), bet jų apsauga išlieka ir toliau aktuali. Žiemą spygliuočių želdinius gerokai apskabo stirnos. Laimei, sumažėjo briedžių kaimenė. Eišiškių ir Žilinių girininkijose įveistų ąžuolo želdinius tenka tverti tvoromis. Išbandyti kraujo pagrindu pagaminti repelentai.

Pristatytos įvairios želdinių apsaugos priemonės žvėrių daromai žalai mažinti: repelentai bei juostelės, net buitinės kempinė, kurios uždedamos ant jaunų medelių viršūninių ūglių ir šoninių šakų.

Šią apžvalgą baigiu seminaro dalyvių išsakyta mintimi: miško sanitarinė apsauga – tai kantrus, atidus ir kasdienis profilaktinis darbas girininkijose, kurio sėkmę lemia kompetencija, pareigingumas, neskaičiuojamas darbo laikas. ■

Kartoninė Taisono tipo gaudyklė „WELL-TRAP“

Taisono tipo gaudyklė „MULTIWIT“

Segmentinė lenkiška gaudyklė „IBL-3“

TOMO BALKAS nuotraukos

Nuo kenkėjų pažeidimų spygliuočių rąstų rietuvė apipurškiama insekticidiniu tirpalu

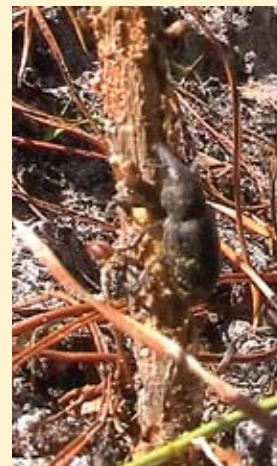
Demonstruojamas eglių rąstų žievinimas

Gaudomasis griovelis su šulinėliu pušiniams straubliukams naikinti

Į duobelę įkritę pušiniai straubliukai

Želdiniuose „juodą darbą“ atlikęs pušinis straubliukas

LIKMERĖ

DIDELIAIS KIEKIAIS

superkame **beržo** rąstus
nuo 14 cm skersmens

Informacija apie supirkimo kainas ir sąlygas
internete www.likmere.lt
telefonu 8 340 60054
el. paštu info@likmere.lt

Šakinė kolektyvinė sutartis. Tikslai ir privalumai

ALGIRDAS RAUKA

Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų
profesinių sąjungų federacijos pirmininkas

Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacija ir Generalinė miškų urėdija 2004 m. pasirašė bendradarbiavimo susitarimą, kuris perauga į Šakinę kolektyvinę sutartį. Jos projektas ne kartą svarstytas ir tobulintas federacijos valdyboje, aptartas taryboje, o šiuo metu projektas perduotas Generalinei miškų urėdijai. Geranoriškas bendravimas tarp GMU ir federacijos, dialogas miškų urėdijose su darbuotojais padėjo be sukrėtimų įveikti ekonominę krizę žinyboje. Generalinė miškų urėdija kartu su Norvegijos viena iš stambiausių profesinių sąjungų „Industri Energi“ ir LMMPD profesinių sąjungų federacija yra socialiniai partneriai, vykdančios norvegų finansuojamą „Oraus darbo ir socialinio dialogo skatinimas“ projektą valstybinių miškų sistemoje. Pastarųjų pusės metų glaudus darbas, vykdamas projektą, leidžia tikėtis, kad iki metų pabaigos su Generaline miškų urėdija pasirašysime šakinę kolektyvinę sutartį. Projektas paruoštas. Šiuo metu jis nagrinėjamas GMU ir miškų urėdijose. Tikimės, kad projektas bus papil-

dytas miškų urėdijų darbuotojams ir visai miškų žinybai aktualiomis nuostatomis.

Sutarties tikslas: skatinti miškų urėdijų ekonominį augimą, efektyviau panaudojant materialinius resursus ir darbuotojų pastangas, tobulinant darbo užmokesčio sistemą. Siekti, kad kiekviena miškų urėdija būtų moderni, turinti išplėtotą gamybos struktūrą bei kvalifikuotus darbuotojus. Kurti ekologišką aplinką, atitinkančią visuomenės dabarties ir ateities lūkesčius. Atkurti mišką, veisti naują, didinant Lietuvos miškingumą, kokybiškai atlikti miško priežiūrą ir apsaugą. Gausinti ne tik miško išteklius bei skatinti racionalų jų naudojimą, orientuotą į viešųjų interesų tenkinimą. Siekti darbuotojų ekonominės ir socialinės gerovės bei saugos ir sveikatos sąlygų gerinimo, socialinio teisingumo bei demokratijos ir socialinio dialogo plėtros. Pastaruosius klausimus aptarsime rugsėjo 6 d. seminare Trakuose.

Igyvendinant šiuos tikslus, bendromis pastangomis nustatoma darbuotojų atstovų galimybė dalyvauti priimančioms urėdijų svarbius ekonominius sprendimus, turinčius tiesio-

ginį poveikį urėdijos darbuotojų ekonominei – socialinei padėčiai, jų darbo sąlygoms ir užmokesčiui. Sutartyje darbo apmokėjimo principai siūlomi nustatyti „Pavyzdiniuose VĮ miškų urėdijų darbo apmokėjimo tvarkos apraše“, kurio pakeitimus svarstytų GMU kolegija ir federacijos taryba.

Ką siūlo federacija, dėl ko tariamasi ir ko siekiama? Sutartyje siekiama bendrų valstybės miškų valdymo sistemos keliamų prioritetinių tikslų ir uždavinių įgyvendinimo. Siekiama papildyti valstybės įmonių miškų urėdijų valdybų darbo reglamentus, įrašant nuostatą dėl darbuotojų atstovų dalyvavimo valdybos posėdžiuose. Skatinama visoje miškų urėdijose pasirašyti kolektyvines sutartis. Jose paryškinti, nors Darbo kodekse numatyta, miškų urėdijos darbuotojams apmokėjimą už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties ir viršvalandinį bei budėjimo laiką. Siūloma miškų urėdijų kolektyvinėse sutartyse sukonkretinti apmokėjimą, kai padidinamas darbo krūvis ar pavaduojamas kitas darbuotojas. Naujoje LR Profesinių sąjungų įstatymo redakcijoje numatyta galimybė skirti lėšų iš darbo užmokesčio fondo darbuotojų švietimui ir mokymui, suteikiant laisvas dienas, o darbuotojams, profesinių sąjungų renkamųjų pareigoms vykdyti, posėdžiams suteikti 64 darbo valandas per metus, mokant vidutinį darbo užmokestį. Skatinama miškų urėdijas, kuriose nėra veikiančios profesinės sąjungos, kol jos susikurs, vadovaujantis Darbo kodekso nuostatomis, pasirašyti kolektyvines sutartis su federacija. Siūloma kolektyvinėje sutartyje įtvirtinti nuostatą, kad, kai dėl darbo užmokesčio sistemos pertvarkos žinybos mastu sumažėja darbuotojų darbo užmokestis, lyginant su ankstesniu, kol darbuotojas eina tas pačias pareigas, mokėti iki pertvarkos nustatytą darbo užmokestį.

Siūlome, tvirtinant kasmet miškų urėdijų darbo užmokesčio fondą (DUF), jį didinti, atsižvelgiant į praėjusių metų infliaciją. Nustatant miškų urėdijų specialistų pareigybines algas, vadovautis Generalinės miškų

VACLOVO TREPENAIČIO nuotrauka

urėdijos rekomendaciniais pareigybinų algų dydžiais ir kontroliuoti, kad jis nebūtų mažesnis už nustatytą žemutinę ribą. Nustatant darbuotojų darbo užmokestį, atsižvelgti į pasikeitusią miškų urėdijų darbuotojų struktūrą, darbuotojų funkcijas ir urėdijų ekonominės – finansinės galimybes. Padidinus Lietuvoje minimalią mėnesinę algą (MMA) ar miškų urėdijų vadovaujančių darbuotojų atlyginimus, peržiūrėti DUF ir padidinti ne tik specialistų darbo užmokesčio priedus, bet ir darbininkų atliekamų darbų įkainius.

Darbo kodeksas numato galimybę kolektyvinėse sutartyse įtvirtinti kai kurias nuostatas. Dažnai jos būna aktualios visai žinybai. Dabar, pavyzdžiui, kiekviena miškų urėdija atskirai sprendžia, su kuo pasirašyti pilnos materialinės atsakomybės sutartis, tvirtinant sąrašą pareigų ir profesijų, kuriose darbuotojų darbas, viršijantis nustatytą darbo laiką, nelaikomas viršvalandiniu. Taip pat siūloma šakos mastu aptarti komercinių ir tarnybinių paslapčių sąrašą, papildomas atostogas ir kitus kausimus. Žinoma, nebus „tabu“ miškų urėdijų kolektyvinėse sutartyse papildyti šakinės sutarties nuostatus.

Šakinė kolektyvinė sutartis yra pakankamai plati. Ją pasirašyti yra prasmės ne tik dėl

bendrų visoms urėdijoms kai kurių nuostatų įtvirtinimo, bet dar ir dėl to, kad ne visose miškų urėdijose yra pasirašytos kolektyvinės sutartys, darbuotojai neturi galimybės derėtis su darbdaviu. Pavyzdžiui, kai kuriose miškų urėdijose iš darbų saugai skirtų lėšų nuo erkinio encefalito skiepijami darbuotojai pagal miškų urėdo įsakymu patvirtintą pareigybių sąrašą. Prieš kelerius metus tai buvo pateisinama. Dabar, erkėms išplitus visuose miškuose ir ne tik juose, siūlome skiepyti visus darbuotojus.

Miškų urėdijos draudžia valstybinius miškų pareigūnus ir darbuotojus nuo nelaimingų atsitikimų darbe. Siūlome plėsti ratą priežasčių, dėl kurių būtų darbuotojai apdrausti: kai dirbama ekstremaliomis sąlygomis, švenčių ir poilsio metu, likviduojant stichinių nelaimių padarinius, vykdamas prevencinius reidus dėl miškų urėdijos valdomo valstybinio turto grobstymo ar niokojimo, gesinant gaisrus ir tvarkant jų padarinius, likviduojant vėtros ar uragano padarinius miške, urėdijos objektuose ir kt.

Sudarant miškų urėdijos darbų ir pareigų, kuriems, vadovaujantis LR Darbo Kodekso 256 str., pilnos materialinės atsakomybės sutartis, sąrašą, nurodyti, už ką konkrečiai darbuotojas atsako. Šiose sutartyse galėtų būti įrašytos ir darbdavio pareigos.

Sudaryti sąrašą pareigų ir profesijų, kurių darbas, viršijantis nustatytą darbo laiką, nelaikomas viršvalandiniu (LR Darbo kodekso 150 straipsnio 5 dalis) Kolektyvinėse sutartyse numatomos papildomos apmokamos atostogos. Tačiau, vadovaujantis šia nuosta-

ta, negalima reikalauti ar versti darbuotojo dirbti poilsio ir švenčių dienomis, dalyvauti naktiniuose reiduose ir pan.

Neretas atvejis, kai į miškų urėdijos kolektyvinę sutartį įrašoma nuostata: saugoti urėdijos technologijos, gamybos, komercijos bei kitas paslaptis. Pasigilinus arba paklausus darbuotojų, apie kokias konkrečias paslaptis kalbama, retas mėgina jas vardinti. Todėl siūlome paslaptis konkrečiai aptarti šakinėje kolektyvinėje sutartyje.

Manome, kad miškų urėdijos kolektyvinėje sutartyje nepakanka nurodyti tik pareigybes, kuriose dirbantys privalo sudaryti pilnos materialinės atsakomybės sutartis. Logiška, kad, už materialinių vertybių saugojimą sandėlyje atsako darbuotojas, atliekantis sandėlininko pareigas, priimančias vertybes ir jas išduodantis. Produkcijos priėmimas ir išdavimas ar pardavimas, kur dalyvauja girininkai, jų pavaduotojai ar kiti darbuotojai, yra materialiai atsakingi. Operacijose su grynaisiais pinigais (juos priimančias, saugančias, išmokančias), dalyvaujančias darbuotojai yra pilnai atsakingi už jų saugumą. Darbininkai, gavę darbo įrankius, specialią aprangą, už ją taip pat atsako. Kai nurodoma tik pareigybė, neaišku, už ką darbuotojas atsakingas.

Sutartyje numatyta nemažai kitų nuostatų, skatinančių darbuotojų lojalumą darbdaviui, darbuotojų informavimą ir konsultavimą. Tad visoms urėdijoms bendrų klausimų, kuriuos galima aptarti šakinėje kolektyvinėje sutartyje, yra nemažai – dėl jų siūlome susitarti žinybos mastu. ■

PARDUODAMI LIEPŲ SODINUKAI

UAB „SEGRIS“

Vilkaviškis

Mob. tel.: +370 656 74 003,
+370 670 64 115

El. p. uabsegris@zebra.lt

SIP PROTECTION – didžiausias dirbantiems miške rūbų, avalynės ir darbo saugos priemonių gamintojas Europoje

UAB „MMC Forest“
Nausodžio k.,
Vėžaičių sen., 96215 Klaipėdos r.
Tel. 8 673 51506
El. paštas info@mmc.lt
www.miskui.lt

*Pasirūpink
saugiu ir komfortabiliu darbu
miške...*

Žodis skaitytojui

Baltramiejinių išvakarėse, slampinėdamas po sodybos kiemą ir kurpdamas kruvino keršto planus savo kaimynui – bestija visiškai suniokojimo mano išpopintą (gal čia ir ne bendrinės kalbos žodis, bet mes, aukštaičiai, taip sakom) veją – per garsiai paleistą radijo imtuvą klausausi LRT radijo laidos „Ryto garsai“.

Liaudies išmintis sako, kad toks pomėgis – tai vienas iš pirmųjų brandaus amžiaus požymių. Kalbu ne apie radijo imtuvo garsą, o apie klausomą radijo stotį ir laidą.

Aaa, tiesa, kad neišsigąstumėte dėl to kruvino keršto. Dabar baisu vien radijo pasiklausius, o čia medžiotojų pusvadis vendeta grasina!

Kalba ne apie tą mano kaimyną, linksmos pavardės – Pagalys – savininką, įsikūrusį ant gretimos kalvelės Molėtų krašte, o apie bestiją, nuolat man ir ypač mano žmonai besitrinantį po kojom.

Kurmis jo vardas.

O per radiją šneka protingas žmogus – Žuvinto rezervato direktorius Arūnas Pranaitis (pasigirsiu – geras mano pažįstamas, studijų bendražygis).

Šv. Baltramiejaus dienos išvakarėse žurnalistė klausinėja, kaip tie gandrai per vieną dieną išskrenda ir kaip smagu, kad Lietuvoje jų tiek daug.

Gerbiamas pašnekovas paprastai, bet solidžiai ir kompetentingai aiškina baltųjų gandrų biologiją ir ekologiją, bando aiškinti jų vietą ekosistemoje ir net (sic!) delikačiai užsimena, kad ragins Žuvinto apylinkių gyventojus nebekelti naujų lizdų gandrums.

Balsas tyruose. Žurnalistės ir radijo klausytojų, prisiskambinusių laidai, euforija visiškai uždusino specialistą.

Perfrazuojant garsiąsias blondines – mintis ne į temą: kažin, ar galimybė kiekvienam kvailiui šnekėt „ant“ visos Lietuvos ir yra tikroji demokratija? (Oi! Ką aš čia dabar pasakiau?! Kas dabar bus?!!!)

O už nugaros, nuo Estijos iki Portugalijos, šnabžda: kada tų bestijų gausą pradės reguliuoti?! Čia aš ne apie radijo klausytojus, čia aš apie BG.

Beje, gal kas žinot kokį receptą nuo kurmių. Esu išbandęs tris mokslines ir septynias liaudies išmintim paremtas karo su kurmiais strategijas. Dauguma jų kurmiams, kaip narkotikai, viena ilgam užteršė šulinį, o dar viena savaitei užsmardino kiemą.

O gal ir kurmiai geriečiai? Juk, anot vieno iškalbaus pyplio, jie ėda „kvarkpagalio“ lervas. O „kvarkpagaliai“, kaip žinia, per patį klevų žydėjimą kėsina net į mūsų nuosavybę – automobilių priekinių langų stiklus; šiemet pasikėsino net ir į jautrią gamtos reiškiniams Vilniaus prekybos centro „Molėtų link“ lankytoją.

Ša! Tik neprasitarkit apie tai mano žmonai. O tai be priekaištų, kad esu nevykėlis medžiotojas, nesumedžiojantis net kurmio, dar prisidės ir kaltinimai dėl iškreiptos meilės aksominio kailiuko šeimnininkui.

Tiesa! Jums turbūt žinoma, kad BG gauda ir K... Gal iš čia ta begalinė moterų meilė BG...

Sveiki sulaukę auksinio rudens!

EUGENIJUS TIJUŠAS

Ar nelaisvėje užaugintos lūšys taps pilnaverčiais laukiniais žvėrimis?

VYTAUTAS RIBIKAUSKAS

Nuo 2010 m. įgyvendinant ES remiamą 3-ejų metų programą lūšims ir didiesiems apuokams veisti nelaisvėje ir grąžinti į laisvę, į miškus jau išleista 12 lūšių. Žiniasklaidoje gamtosaugininkai teigia, kad tokiu būdu atkurama Lietuvos miškuose lūšių populiacija.

Žvėrių apskaitose skelbiama, kad šalies miškuose gyvena 50-70 lūšių. Ar šis skaičius, kaip ir vilkų, nėra gerokai pamažintas? Kaimų gyventojai ir medžiotojai šių miškinų kačių veiklos pėdsakų aptinka ir tuose miškuose, kur apskaitose jos nenurodomos daug metų. Portale Grynas. It taip pat teigiama, kad lūšys niekada nebuvo išnykusios, pavyzdžiui, Kazlų Rūdos girios masyve bei aplinkiniuose miškuose.

Įgyvendinant ES remiamą programą, pernai birželį šioje girioje (Kazlų

Rūdos mokomosios miškų urėdijos Novos girininkijos teritorijoje) į laisvę išleistos 2 lūšys patelės, o šiemet birželio 12 d. šioje vietovėje – 4 lūšys (3 patinai ir patelė). Teigiama, kad jos adaptuotos gyventi laisvėje. Tačiau man kyla abejonių, ar nelaisvėje užaugintos ir paleistos į miškus lūšys taps pilnaverčiais laukiniais žvėrimis? Iš pernai Kazlų Rūdos girioje paleistų lūšių vienai buvo sužalota koja. Atėjusi į Kazlų Rūdos savivaldybės Jankų seniūnijos Katinų kaimą, ji paplovė kiemsargį šunį, puolė kitus naminius gyvūnus. Grumtynėse su prie būdos

Į laisvę paleista lūšis Kazlų Rūdos girioje

priřtu kiemsargiu, lūřis pametę antkaklį, kuriame ji įvardinta antru numeriu „LYNX-2“. Apie įvykį informavo vietos gyventojai, o lūřių veisimo programos vykdytojai sunaikino sužalotą žvėrį.

Šį pavasarį Kazlų Rūdos girioje vienam Kauno rajono Šulių kaimo gyventojui lūřys papjovę 6 antis. Šioje vietovėje birželio 8 d. vienam šernų tykojusiam „Ovos“ medžiotojų klubo medžiotojui dvi lūřys demonstravo savo groį. Viena kaip katinas voliojosi Šulių kaimo pamiškės pievoje, o antra slampinėjo prie miřko netoli medžiotojo žvėrių tykojimo bokřtelio. Šį žvėrį medžiotojas vakaro prieblandoje nufotografavo mobiliuoju telefonu.

Ar daug kam teko miřkuose sutikti laisvėje gimusias ir užaugusias lūřis? Šie žvėrys atsargūs, vengia žmonių, o to nepasakysime apie nelaisvėje išaugintas lūřis. Tokiems žmogaus nevengiantiems, laukiniais bandomiems paversti gyvūnams daug didesnė ir žūties grėsmė.

Gamtininkas Andriejus Gaidamavičius portale Grynas.lt teigia, kad į laisvę paleistos lūřys ieřkoti maisto sodybose gali nebent tada, kai miřkuose gyvena mažai kanopinių žvėrių. Pastaruoju metu Lietuvos miřkuose gana gausu stirnų ir ypač šernų. O kur dar bebrai! Jų pilni grioviai, upeliai ir balos. Kalbant apie Kazlų Rūdos girią, stirnų ypač gausu Dubravos EMM urėdijos Kuro girininkijos miřkuose, kur medžioja Kauno rajono „Ovos“ medžiotojų klubas. Kad stirnų gausa minėtuose plotuose nemažėtų, šio klubo medžiotojai nemedžioja suaugusių stirnų patelių. Dubravos EMM urėdijos miřkininkams nuolatos tenka raginti oviečius, kad mažintų stirnų gausą savo medžioklės plotuose, nes stirnos daro žalą miřko želdiniams. Manau, visiřka nesąmonė būtų uždrausti medžioklę tuose medžioklės plotuose, kur paleidžiamos nelaisvėje užaugintos lūřys, kaip siūlo A. Gaidamavičius. Jeigu gamtininkai netiki medžiotojų vykdomomis žvėrių apskaitomis, apie kanopinių žvėrių populiaciją gausą gali spręsti pagal medžioklės rezultatus. Apie tai galima sužinoti ir iš miřkininkų, pasiteiravus, kiek lėřų jie skiria miřko jaunuolynų apsaugai nuo elninių žvėrių.

Beje, birželio viduryje vienas „Ovos“ medžiotojas stebėjo, kaip vieną po kito du stirniukus nusitempė lapė. Gaila, lapės jam nepavyko nuřauti. O kaip maitinasi paleistos į girią lūřys? Jeigu lūřis nuo pat mažens šėrė žmonės, ko gero, žmogaus gyvenamosios aplinkos kvapas joms reiřkia galimą maisto šaltinį. Ar ne todėl lūřys ir pastebimos prie vienių?

Pakalbintas žinomas lūřių nelaisvėje augintojas, Telšių miřkų urėdijos „Žvėrinčiaus“ šeimininkas Petras Dabriřius sakė, kad laisvam gyvenimui ruošiami lūřiukai gauna savarankiškai susidoroti su gyvomis nutrijomis, triušiais ar ožiukais. Tačiau šių gyvūnų panařus kvapai sklinda ir iš pamiškių sodybų. Įpratusi pjauti ir ęsti nutrijas, ožkas, ar žino tokia lūřis, kad ne mažiau skani

REDO RUTKAUSKO nuotrauka

Iřsirengę į naktinę medžioklę

ir bebriena, stirniena, kiřkiena? Juk būna, kad vieni viřtvanagiai specializuojasi gaudyti varnas, o kiti – balandžius. Gal tai priklauso nuo to, koku grobiu augindami juos penėjo tėvai?

Ar nereikėtų auginant lūřis, tam, kad jos būtų paleistos į laisvę, auginti jų mitybai ir stirnas, bebrus, kiřkius, mangutus, leisti šiuos žvėrelius lūřims sudoroti gyvus, prieš pradedant savarankišką gyvenimą miřkuose?

Manau, P. Dabriřius yra teisus, teigdamas, kad keliolika lūřių, paleistų į Lietuvos miřkus, nenulems šių žvėrių populiacijos gausėjimo. Pasak lūřių ir kitų žvėrių augintojo, tai daugiau tik propagandinė akcija, siekiant atkreipti visuomenės dėmesį į nykstančių žvėrių problemas. Galbūt tai, jog visos į laisvę paleidžiamos lūřys turi antkaklius su radijo sekimo įrenginiais, kiek atbaidys brakonierius. Tačiau atbaidys gal tik šaudančiuosius, o kilpininkas negali paspęsti savo žabangų taip, kad stirna pakliūtų, o lūřis – ne. Todėl, manau, kad džiūgavimas lūřių populiacijos suklestėjimu, vykdant nemažai kainuojančią lūřių gausinimo programą, gerokai ankstyvas. Ko gero, apčiuopiamesnių rezultatų duos ne veisimo programa, o žalos už sunaikintą lūřį atlyginimo iřkėlimas iki 16,3 tūkst. litų. Tokia suma gali neįaudinti nebent tik nuskurdusių kilpininkų, kurie neturi ko prarasti. ■

Antano Truskausko Pj
FELIS

Tel.: 8 5 2330009,
8 5 2337780
Faks. 8 5 2130200
Mob. 8 698 89240
El. paštas felis@takas.lt
skype felishunting

Geriausios medžioklės visuose Pasaulio kontinentuose pagal Jūsų pageidavimus

Legalus trofėjų įvežimas: gamtosauginių leidimų ir veterinarijos sertifikatų parūpinimas, muitinės procedūrų sutvarkymas

Skambinkite ir mes pasiūlysime geriausius variantus!

Kai kurias mūsų medžioklių programas rasite:
www.hunting-world.com

Medžioklės ragų pūtimo konkurse Augustave

Lenkijoje, Augustave birželio 29 d. vyko XIII tarptautinis medžioklės ragų solistų ir ansamblių konkursas „Echo puszczy Augustowskiej“ (Augustavo šilo aidas). Europoje tradicinis medžiotojų grojimas ragais turi senas ir galias tradicijas.

Šiame konkurse antrą kartą dalyvauja ir atstovai iš Lietuvos. Pernai neblogai pasirodė Marijampolės miškų urėdijos kolektyvas, kuriame ragus pučia ir mėgėjai, ir profesionalai. Šiomet į konkursą vyko ASU Miškų ir ekologijos fakulteto studentų medžioklės ragų ansamblis (vadovas Audrius Pučinskas, nariai – Laurynas Virbickas, Marijus Pečkauskas, Dovydas Talijūnas, Giedrius Šidlauskas). Su C kategorijos

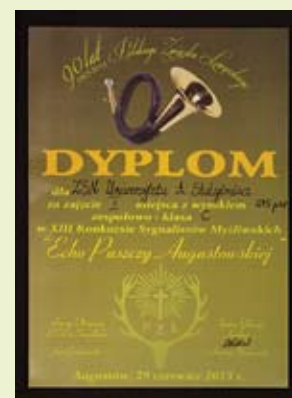
8-iais solistais sėkmingai rungėsi ASU MEF II kurso studentas Dovydas Talijūnas, laimėjęs 2-ąją vietą ir gavęs diplomą. Tarp ansamblių C kategorijoje mūsų universiteto kolektyvas užėmė antrąją vietą. Gavome diplomą, taurę ir daug pagyrų.

Augustavo centre vyko konkurso laureatų apdovanojimai. Baigiamajame koncerte didingai skambėjo jungtinis konkurso dalyvių orkestras, į kurį įsiliejo ir ASU studentų pučiamų ragų garsai. Vakare laivu plaukėme įspūdingais Augustavo ežerais ir siaurais kanalais, sujungtais garsiųjų Augustavo šliuzų. Nuostabi gamta, jauki ežero vėsa, ramus laivo supimas, nuoširdus bendravimas su kolegomis bei

ASU Miškų ir ekologijos fakulteto studentų medžioklės ragų ansamblis

Konkurso diplomas
ASU ansamblui, užėmusiam
C kategorijoje antrąją vietą

„Girios aide“ – paroda „Dzūkijos briedis“

Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos Varėnos skyriaus iniciatyva Druskininkų miškų urėdijos miško muziejuje – mokymo ir informacijos centre „Girios aidas“ liepos 25 d. atidaryta medžioklės trofėjų paroda „Dzūkijos briedis“. Joje eksponuojama 16 briedžių trofėjų, iš kurių 6 sumedžioti 2009–2012 m. Musteikos apylinkėse.

Ši draugija pirmąją medžioklės trofėjų parodą surengė 1963 m. Joje eksponuoti treji taurių elnių, vieneri briedžio ragai, apie 10 stirnino ragų, keli vilkų ir lūšių kailiai, dvi poros šerno ilčių.

Medžioklės parodos – tai ne vien medžioklės trofėjų eksponavimas. Jos padeda suprasti medžioklės kultūrą, parodo visapusišką medžiotojų veiklą, kaip medžioklė susijusi su gamtosauga, medžiojamosios faunos apsauga, racionalių medžioklės ūkio tvarkymu bei kultūra, menu, etika, tradicijomis. Medžioklės trofėjai atspindi ir medžiojamųjų gyvūnų populiaciją.

Trofėjų vertinimo komisijai (pirmininkas CIC tarptautinis medžioklės trofėjų ekspertas, CIC teisėjas Evaldas Dainauskas bei nariai – CIC

Parodos dalyvius pasveikino
Druskininkų miškų urėdas Z. Naujokas

Medžioklės trofėjus pristatė
CIC tarptautinis medžioklės trofėjų
ekspertas, CIC teisėjas E. Dainauskas

Parodos eksponatai

Ansamblio vadovas Audrius Pučinskas ir MEF II kurso studentas Dovydas Talijūnas (dešinėje), konkurse laimėjęs 2-ąją vietą ir gavęs diplomą

pasiekti rezultatai tikrai atpirkė mūsų kolektyvo triušą ir įdėtas pastangas.

Malonu pastebėti, kad Lietuvoje atsiranda vis daugiau medžiotojų, skiriančių nemažai dėmesio ir kultūrai. Šie žmonės praturtina medžioklės tradicijas, parodo, kad medžioklė – tai ne vien šautuvas ir laimikis.

Miškų ir ekologijos fakulteto medžioklės ragų ansamblio muzikantai ir vadovas nuoširdžiai dėkoja už pagalbą, kuriant naują ir savitą kolektyvą universitete ir Lietuvoje (dabar mūsų šalyje yra 3 tokie kolektyvai) fakulteto dekanui doc. dr. Edmundui Bartkevičiui ir Miško biologijos ir miškininkystės instituto Medžioklės laboratorijos vadovui doc. dr. Kęstučiui Pėteliui.

AUDRIUS PUČINSKAS

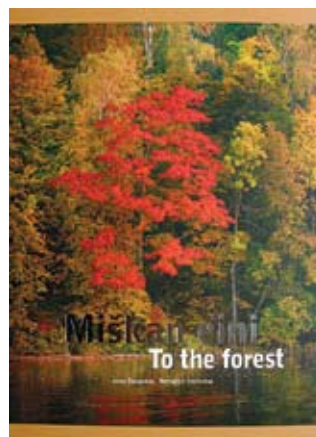
ASU Miškų ir ekologijos fakulteto studentų medžioklės ragų ansamblio vadovas

nacionalinis vyr. medžioklės trofėjų ekspertas Algimantas Kamičaitis, CIC nacionalinis medžioklės trofėjų ekspertas Rolandas Micevičius ir LMŽD jaunesnioji trofėjų ekspertė Vitalija Zeleniūtė) pateikti 9 europinio briedžio ragai, iš jų savininkų 5 džiaugėsi bronzos, vienas – sidabro medaliais. Geriausiai įvertinti Donato Urbansko sumedžioto europinio briedžio ragai (275,86 balai). Aplankykite parodą.

JOANA JANULEVIČIŪTĖ

Druskininkų miškų urėdijos miško muziejaus – mokyimo ir informacijos centro „Girios aidas“ vedėja

Ir vis tebeeiname į girią...

Kai po ilgesnio nebuvimo grįžti į Lietuvą, visada lauki akimirkos, kada lėktuvas praplėš debesis ir prieš akis išsidrieks žalia krašto panorama. Nesvarbu, koks metų laikas bebūtų, akys ieško miško ir būtinai suranda, o tada gali jautis sugrįžęs į namus.

Lietuvos girios – mūsų gyvenimo dalis. Tiesa, šiandien tariamės nuo girių nutolę, vis mažiau nuo jų priklausomi. Tačiau iš tikro tema – miškas ir žmogus – Lietuvoje yra vis dar aktuali ir gyva. Klystume manydami, kad šis ryšys – tik ekonominis, nes iš tikro jis yra netgi mažiau svarbus, nei buvo prieš šimtą metų. Dabar girių vertė kito – ekologinė, rekreacinė, apsauginė bei sunkiai apibrėžiama ta, kuri glūdi mūsų prigimtyje. Reta tauta turi paveldėtą tokį lobyną, gimusį ir išpuoselėtą bendraujant su giria.

Giria – tyrinėjimų ir nuolatinio dėmesio objektas. Juk turime Miškų institutą, leidžiamė mėnraštį „Mūsų girios“, ir, tarkim, net neišsivaizduojame tokio žurnalo, kaip „Mūsų ežerai“ ar „Mūsų pelkės“, neturime, nors – gal ir galėtume turėti kitų ekosistemos komponentų tyrimo, stebėsenos institutus.

Tokios mintys kilo ne grįžus iš girios, bet atvertus „dar šiltą“ knygą, kurioje – visos Lietuvos girios. Tai naujas, dar spaustuvės dažais kvepiantis Jono Danausko ir Remigijaus Ozolinčiaus spalvotas, puošnus albumas „Miškan eini“.

Knygos autoriai – ypatingi, Lietuvos girioms, jų pažinimui, popularinimui daug laiko ir jėgų skyrę žmonės. Fotografas, menininkas Jonas Danaus-

kas jau seniai „neišeina iš girios“, reikėtų pasistengti suskaičiuoti jo parengtas, išleistas, iliustruotas knygas, informacinius leidinius. Remigijus Ozolinčius – habilituotas mokslų daktaras, profesorius, iškilas mokslininkas, puikiai valdantis plunksną ir nesibodintis to daryti. Sumanymas parengti šį albumą brendo ilgai, o kai jis buvo beveik baigtas, Remigijus paliko mus... Ten, amžinosiose giriose, jam turėtų būti gera, nes gyvenimas buvo lydimas meilės ir džiaugsmo, jis tiksliai buvo išnaudojęs iki paskutinės akimirkos. Knygoje „prasiveržia“ trečiasis autorius – mūsų klasikas, nepakartojamojo „Anykščių šilelio“ autorius Antanas Baranauskas. Jo poema atveria knygos skyrius – ne tik lietuvišku, originaliu poeto tarmės žodžiu, bet ir išverstu į anglų kalbą.

Knygoje giria mus sutinka visai: čia kalbama apie jos grožį, apie skirtingus miškus ir jų ypatybes, apie miškų funkciją ir vietą mūsų gyvenime. Tačiau kaip žodį berašytų garbus miškų mokslininkas, visada primena – mišką mes gerbiame, o medžius – labiausiai, miškas visada buvo ir liko mūsų dvasinio ir materialiojo gyvenimo dalis.

Kaip pratarė sako aplinkos ministras Valentinas Mazuronis – tariant „lietuvis ir giria“, sunku būtų įsivaizduoti tarp šių dviejų žodžių kitą ženklą ar jungtuką. Sengirėje jaučiamės kaip bažnyčioje, o nors vienas gyvenime miškasodis išlieka kaip nuostabiausias prisiminimas.

Ar paprasta papasakoti, parašyti apie Lietuvos miškus? Ko gero – to nesudėtų net į visą biblioteką. Albume „Miškan eini“ – tai, kas yra gražiausia, ką norisi pamatyti. Gal tai fotografo meistriškas darbas, gal teksto autoriaus kerai?

Ypatingą girios vaizdą knygoje kuria jos maketą sugalvoję ir įprasminę dailininkai. Čia dera viskas: vaizdai, tekstai, fonai. Manau, kad šis albumas – ir knygos dizainerių sėkmė.

Papasakoti apie girias ir į jas paskirti duota ne kiekvienam. Autoriams tai pavyko. Tikiu – šiai knygai lemtas ilgas gyvenimas...

SELEMONAS PALTANAVIČIUS

AUTORĖS nuotraukos

Medis ir druska – nesibaigiančioje kūryboje

JŪRATĖ REČIŪNIENĖ – KUUSIENĖ

Druskininkuose prie „Girios aidų“, Tautinio atgimimo aikštelėje, esančioje miške kiek atokiau nuo pagrindinio pastato, ant akmenų paguldytą medžio skulptūrą „Verkiantis Nemunas“, vaizduojančią mūsų upių tėvo ekologinę katastrofą, pastebi gal ir ne kiekvienas Druskininkų miškų urėdijos muziejaus – mokymo ir informacijos centro lankytojas, tačiau nė vienas nepraeina pro galingo ąžuolo kamieną, pastatytą pirmajame muziejaus aukšte. O jei dar atsisdėd ant suoliuko, pritaisyto prie ąžuolo, išpūdis lieka ir linksmas, ir netikėtas... Šie medžio darbai, ir ne tik jie, bet ir daugybė kitų – tai tautodailininko Tauro Česnulevičiaus kūriniai. Jis dalyvauja Lietuvos tautodailininkų sąjungos organizuojamuose pleneruose: jo nuomone, tautodailė – tai „auklė“, kuri turi paruošti kūrėją kaip savarankišką asmenybę. „Labiausiai man imponuoja modernaus meno ir tautodailės sintezė. Svarbiausia, kaip kūrėjas per šias dvi gana skirtingas meno kryptis išreiškia save bei savo požiūrį į mus supančias vertybes,“ – sako menininkas.

Nerimstantis, vis kažko naujo ieškantis Tauras Česnulevičius pastaruoju metu kuria skulptūras iš druskos. „Kodėl?“ –

nustembame. „Todėl, kad mūsų kurorto vardas Druskininkai,“ – šypsosi Tauras. Nors jis gimęs Vilniuje, o jo žmona Aušra – Kaune, atsikraustę į Druskininkus, abu kūrėjai tapo tikrais šio miesto patriotais. Česnulevičių sodyba Ratnyčioje, esanti prie pat to paties vardo upelio, stebina originalumu: ji papuošta didžiuliais žaislais, kojine, skrybėle, vejoje stovi nepajudinamas krėslas, pagamintas iš druskos.

Tauras supažindina su druskos skulptūrų ekspozicija (nors paprastai tai daro Aušra, bet tuokart jos nebuvo namuose), parodo baldų bei medžio drožinių nuotraukas, papasakoja, kad jis domisi ir technika: yra sukūręs elektromobilį, gamina judantį vilką. Pasižymėjęs, kokia gi tokio visapusiško kūrėjo specialybė, atsako, jog 1989 m. yra įgijęs meninių baldų staliaus specialybę. Jau beveik 25-erius metus dirba interjero, skulptūros, baldų dizaineriu.

Nuo 1995 m. – Lietuvos Tautodailės sąjungos narys. Jo darbai paplitę Lietuvoje, Lenkijoje, Baltarusijoje, Vokietijoje, Kanadoje.

Originalius ir netikėtus darbus kuria menininkai Aušra ir Tauras Česnulevičiai. Vienas iš jų – renginiui su prancūzų turistais sukur-

Skulptūra „Gyvenimo druska“

Aušra ir Tauras Česnulevičiai su „sūrios“ pamokos dalyviais

Asmeninio archyvo nuotrauka

Paveikslas

Židinio dekoras iš druskos

Kaukės

Prie šio darbastalio gimsta originalūs kūriniai

Nepajudinamas krėslas

AUTORĖS nuotraukos

tas „Eifelio bokštas“: pagrindinė dalis – iš druskos, viršus iš panaudotų surūdijusių dildžių. Šią skulptūrą Tauras vadina „Gyvenimo druska“. Ne mažiau stebina ir vienintelis Lietuvoje, o gal ir pasaulyje iš valgomosios druskos sukurtas židinio dekoras, įvairiausių pavidalų kaukės ir kiti darbai. Tačiau Aušros ir Tauru sodyboje kuria ne tik jos šeimininkai: čia kiekvienas ir pats gali pabūti menininku: per pirmą užsiėmimą druskos studijoje lipdomi darbeliai iš druskos masės. Pasijunti tarsi „druskos keramikas“. Antroji pamoka sudėtingesnė – ji vyksta druskos dirbtuvėse – su įrankiais iš kieto druskos gabalo formuojamas norimas daiktas. Taip „tamp“ skulptoriai.

Ne taip seniai pradėtos „sūrios pamokos“ jau susilaukė norinčių jose dalyvauti ne tik iš Lietuvos, bet ir iš viso plačiojo pasaulio: Pabaltijo šalių, Europos bei Azijos valstybių. Tauras sako, jog žmonos nuomone, atvykstantieji jau yra labai daug ko matę. Tad norint juos nustebinti, reikia nuolatos atnaujinti siūlomas programas, ieškoti kažko – dar nematyto ir nepatirto. „Į mūsų su Aušra organizuojamas „sūrias pamokas“ atvyksta nemažai ir suaugusių žmonių grupių, bet maloniausia, kai tenka dirbti su vaikais, – savo nuomonę išsako T. Česnulevičius, – „Taip lavinama vaiko vaizduotė, ugdomas kūrybiškumas, skatinama ieškoti, stebėti ir pamatyti“...

Kūryba

Menininkai Aušra ir Tauras Česnulevičiai akcentuoja ir galutinį rezultatą, ir patį ieškojimo bei kūrybos procesą. O svarbiausia – kad tas procesas niekad nesibaigtų. ■

Miškininkai padėjo išgelbėti Zapyškio miške pasiklydusią uogautoją

Vieną liepos pavakarę į bendrąją pagalbos centrą telefonu Nr. 112 paskambino uogautoja ir pranešė, kad ji pasiklydo Zapyškio miške. Pagalbos centro darbuotojai informaciją apie įvykį perdavė Noreikiškių policijos nuovadai.

Policijos darbuotojams pasiklydusi moteris pasakė esanti Zapyškio miške prie kvartalinio stulpo, žyminčio kelių kvartalų sankirtą. Policininkams buvo sunku surasti kelių tūkstančių hektarų miško plote kvartalinį stulpą, todėl pagalbos kreipėsi į Dubravos EMM urėdijos Ežerėlio girininkijos darbuotojus.

Girininko pavaduotojas Vytas Sinkevičius, sužinojęs miško kvartalo numerį, palydėjo policijos nuovados pareigūnus prie pasiklydusios moters paminėtos kvartalinės sankirtos. Ten ir buvo rasta pagalbos laukianti išsigandusi 65-erių metų uogautoja. Pareigūnai ją parvežė į namus.

Dubravos EMM urėdijos inf.

Siekama atsakingo visuomenės požiūrio į miškų išsaugojimą

Druskininkų miškų urėdijos miško muziejuje – mokymo ir informacijos centre „Girios aidas“ rugpjūčio 9 d. vykusiam seminare – diskusijoje „Atsakingas požiūris į miškininkystę ir miškų išsaugojimą“ dalyvavę miškininkai, aplinkosaugininkai, žaliųjų ir visuomenės atstovai aptarė miškų svarbos ir naudojimo, ekonomikos, saugomų teritorijų tvarkymo, biologinės įvairovės išsaugojimo klausimus. Taip pat buvo apžvelgtos galimos intensyvaus miškų vartojimo ir privačių iniciatyvų grėsmės šalies aplinkai ir miškams bei visuomenės socialinių reikmių funkcijos. Žali.Lt (www.zali.lt) koordinatorė Virginija Vingrienė sakė, kad taip siekta atkreipti visuomenės ir politikų dėmesį į miškų vaidmenį mūsų gyvenime. Žali.Lt narys Laurynas Okockis šį susitikimą pavadino pirmuoju žingsniu plačiam dialogui tarp visų gamtos ir miškų išteklių saugojimu suinteresuotų grupių, siekiant, kad Lietuva ir toliau išliktų geriausiai ekologiškai miškus tvarkančia valstybe.

Druskininkų miškų urėdas Zenonas Naujokas priminė, kad miškai, o ypač valstybinės reikšmės, visuomenės ir valstybės gyvenime atlieka daugiaplanes funkcijas, svarbiausios iš jų – apsauginės ir socialinės.

Vyriausiasis miškininkas Saulius Adomavičius pristatė pranešimą „Šiandieninė miškų būklė, jų naudojimo ir tvarkymo situacija Druskininkų miškų urėdijoje bei Lietuvoje“, kuriame akcentuotas strateginis tikslas – užtikrinti, kad šalies miškai būtų tvarkomi tvaraus ir daugiatisksio naudojimo principais, garantuojant juose aplinkos, biologinės įvairovės, kraštovaizdžio, gamtinių ir kultūrinių vertybių apsaugą bei jų harmoningą sąveiką. S. Adomavičiaus pastebėjimu, šalies miškuose, ypač kurortiniuose, didėja rekreacinė apkrova, gaisringumas, kinta bioįvairovė. „Jei aptikome miške retą augalą, paukštį ar kitą gamtos vertybę, tai nereiškia, kad būtina tuoj pat nutraukti tame miške ūkinę veiklą, – sakė jis. – Siekdami biologinės įvairovės, mes Druskininkų miškuose vykdome itin retų paukščių – žalvarnių – apsaugos projektą“.

JOANA JANULEVIČIŪTĖ
Druskininkų miškų urėdija

ŠARŪNAS LAUŽADIS
Nemenčinės miškų urėdija

Danas Augustis iš Lietuvos gamtos fondo pranešime „Atsakinga miškininkystė. Kodėl tvarios miškininkystės nepakanka?“ teigė, kad tarpukario Lietuvoje ir pokario metais miškuose beveik nebuvo sausulių, virtelių medžių, nes jie buvo iškertami kurui. Tačiau tais laikais niekas neįvertino, kiek nuo pernelyg didelės tvarkos miške nukenčia bioįvairovė.

Juk pūvančiuose medžiuose gyvena apie trečdalis rūšių.

Kalbant apie atsakingą miškininkystę, akcentuota, kad miškai – ilgaamžė ekologinė sistema, kurioje vyksta nenutrūkstantys procesai, vienos rūšys išstumia kitas. Todėl labai svarbu, kokiais principais vadovautis, tvarkant miškus. Lietuvai nepriimtina plantacinė miškininkystė, kuomet dirbtinai veisiamos tam tikros rūšies medžių plantacijos. Vargu, ar prie gero privestų ir ekstensyvūs, būdingi daugiausia privatiems miškams miškų naudojimo principai: kirsti juose tai, kas pelninga, ir kuo mažiau investuoti.

Aptariant miškingiausių šalies teritorijų patrauklumo aspektus, pabrėžta ir biologinės įvairovės išsaugojimo svarba. Kaip vienas iš svarbiausių aspektų paminėta vilkų ir lūšių populiacijų išsaugojimas. Mindaugo Lapelės iš Dzūkijos nacionalinio parko direkcijos ir Gamtos apsaugos asociacijos „Baltijos vilkas“ pirmininkės Linos Paškevičiūtės pranešimai šiomis temomis sukėlė intensyvias diskusijas. Jos parodė, kad einame teisinga linkme, tačiau nerimą kelia vis dar pasitaikantys piktnaudžiavimo įstatymų spragomis atvejai. Todėl viena iš diskusijos temų buvo disponavimo miškais ir jų ištekliais suvaržymo galimybės. Pagrįstą nerimą visuomenei kelia galimybės plėsti miestų ribas miško sąskaita. Pasak diskusijos dalyvių, reikėtų įvertinti, ar nebūtų tikslingiau skirti miestų plėtrai atokesnius sklypus, o tarp jų esančius miško plotus palikti rekreacijai.

Šioje diskusijoje dalyvavo ir nemažai jaunų žmonių, kurie apie aplinkosaugą kalba kaip apie tam tikrą visuomenės santykių elementą, o miškus jie mato ne tik kaip medienos šaltinį, bet ir kaip priemonę platiems visuomenės poreikiams tenkinti ir sveikatinamumui gerinti, kaip priemonę, sudarant normalias gyvenimo sąlygas kaimo žmonėms. ■

Žaliųjų koordinatorė
Virginija Vingrienė

Druskininkų miškų urėdijos vyriausiasis
miškininkas Saulius Adomavičius

Lietuvos gamtos fondo projektų vadovas
Danas Augustis

Gamtos apsaugos asociacijos
„Baltijos vilkas“ pirmininkė
Lina Paškevičiūtė

JOANOS JANULEVIČIŪTĖS nuotraukos

Pranas Džiaukštas

1925 10 04 – 2013 07 29

Eidamas 88-uosius metus mirė Lietuvos nusipelnęs miškininkas, Lietuvos miškininkų sąjungos garbės narys, buvęs ilgametis tuometinės LŽŪA (dabar Aleksandro Stulginskio universiteto) Miškų ūkio fakulteto dekanas doc. Pranas Džiaukštas. Ši skaudi netektis ištiko 2013 m. liepos 29 d.

Pranas Džiaukštas gimė 1925 m. spalio 4 d. Munkiškių kaime, Švenčionių rajone. Dar besimokydamas Švenčionių vidurinėje mokykloje pradėjo dirbti gimtojo kaimo pradinį klasių mokytoju. Baigęs 1948 m. vidurinę mokyklą, 1948–1953 m. studijavo miškininkystę VU ir LŽŪA, įgijo miškų ūkio inžinieriaus kvalifikacinį laipsnį. 1953–1957 m. mokėsi TSRS MA Miškų instituto aspirantūroje. 1959 m. apgynė disertaciją „Paprastojo lazdyno formų įvairovė ir lazdynų ūkio organizavimo pagrindai plačialapiuose Lietuvos TSR miškuose“, už kurią suteiktas žemės ūkio mokslų kandidato laipsnis.

Padėka

Nuoširdžiai dėkojame Aleksandro Stulginskio universiteto bendruomenei, Lietuvos miškininkų sąjungai, Aplinkos ministerijos Miškų departamento, Generalinės miškų urėdijos ir miškų urėdijų, Valstybinės miškų tarnybos, Miškų instituto, Valstybinio miškotvarkos instituto darbuotojams, Tabariškių parapijos klebonui R. Baltrušaičiui, kaimynams, draugams, giminėms ir visiems, užjautusiems ir padėjusiems palydėti į paskutinę kelionę **Praną Džiaukštą**, brangų vyrą, tėvą, senelį, prosenelį.

Žmona Birutė, duktė Renata ir sūnus Rimantas su šeimomis

Dėl buvusio ilgamečio tuometinės LŽŪA Miškų ūkio fakulteto dekanas, Lietuvos miškininkų sąjungos garbės nario doc. **Prano Džiaukšto** mirties nuoširdžiai užjaučiame Jo šeimą ir artimuosius.

Aleksandro Stulginskio universiteto bendruomenė
Lietuvos miškininkų sąjunga
„Mūsų girių“ redakcija

P. Džiaukštas 1957–1962 m. dirbo Dubravos miškų tyrimo stotyje vyr. moksliniu bendradarbiu. Įveisė arboretumą ir pirmąją Lietuvoje paprastųjų pušų sėklinę plantaciją. 1962 m. pradėjo dirbti LŽŪA Miškų ūkio fakultete. 1964 m. jam suteiktas docento vardas. 1965–1967 m. dirbo Miškų ūkio fakulteto prodekanu, nuo 1968 iki 1990 m. – dekanu. Jo vadovavimo fakultetui metais išleista daugiau kaip tūkstantis absolventų, įkurtas mokamasis medelynas. Miškų ūkio fakulteto studentams dekanas dėstė miško želdinimo kursą, mokė mylėti miškus ir sąžiningai dirbti jų labui, todėl daugelis jo parengtų auklėtinių miškų žinyboje tapo vadovais, užima kitas svarbias pareigas.

Jis buvo Pedagogas iš didžiosios raidės, pasižymėjęs kantrumu ir ramybe, mokėjimu klausytis kitų. Daugumai buvusių studentų ir dabar atmintyje išlikę tėviški dekanas pabarimai ir pagąsdinimai.

P. Džiaukštas buvo 5 aspirantų vadovas, paskelbė spaudoje daugiau kaip 100 mokslinių ir mokslo populiarinimo straipsnių, yra knygų „Dendrologija“ (1963, 1973), „Lietuvos TSR miškų ūkis“ (1968) bei vadovėlio „Miškininkystė“ (1967) bendraautoris. Nuo 1967 iki 1990 m. buvo LŽŪA Mokslo tarybos pirmininkas, beveik 9-erius metus – leidinio „Mūsų girios“ redakcinės kolegijos narys.

Jo gyvenimas, darbas ir moksliniai tyrimai įvertinti vyriausybiniiais apdovanojimais. 1974 m. suteiktas Lietuvos nusipelnusio miškininko garbės vardas, 2002 m. – Lietuvos miškininkų sąjungos garbės nario vardas, paskatintas Generalinės miškų urėdijos aukščiausiu apdovanojimu – medaliu „Auksinis ąžuolo lapas“. M. K. Čiurlionio fondas 2012 m. paskelbė Praną Džiaukštą Lietuvos miškininku šviesuoliu.

Šviesus doc. Prano Džiaukšto atminimas ilgai išliks Lietuvos miškininkų širdyse.

Aleksandro Stulginskio universitetas

Lietuvos miškininkų sąjunga

Mirus buvusiam ilgamečiam žurnalo „Mūsų girios“ vyriausiajam redaktoriui, nusipelnusiam šalies miškininkui **Andriui Gudelevičiui**, reiškiamo nuoširdžią užuojautą Jo šeimai ir artimiesiems.

Lietuvos miškininkų sąjunga
„Mūsų girių“ redakcija

Skaudžią netekties valandą, mirus mylimam Tėveliui, nuoširdžiai užjaučiame VšĮ „Mūsų girios“ direktorių – vyriausiąjį redaktorių **Rimondą Vasiliauską**.

Lietuvos miškininkų sąjunga
„Mūsų girių“ redakcija

Mirus mylimai Mamai reiškiamo gilią užuojautą Raseinių miškų urėdijos Viduklės girininkijos girininkui, LMS Girininkų bendrijos tarybos pirmininkui **Raimondui Juzikiui**.

Lietuvos miškininkų sąjunga
LMS Girininkų bendrijos taryba
„Mūsų girių“ redakcija

Jubiliejiname čempionate – medalių liūtis

Varžybų dalyvių eisenoje – Lietuvos komanda

Šių metų Europos miškininkų orientavimosi sporto čempionatas (EFOL) vyko Lenkijoje. Tai jubiliejinės dvidešimtosios varžytuvės. Atidarymo ceremonija vyko Wejherowo miesto centrinėje aikštėje. Varžybų dalyvių eisena pasitiko Lenkijos valstybinių miškų institucijų vadovai, miesto prezidentas, regiono maršalka, kiti garbingi asmenys. Miesto parko amfiteatre pagerbtas EFOL organizacinio komiteto prezidentas Leif Stromquist, visų šalių komandų vadovai, tarp jų – ir mūsų komandos kapitonas Audrius Smilgius. Išrinkti ir apdovanoti geriausi per dvidešimt metų Europos miškininkų orientavimosi sporto čempionatų dalyviai. Garbingas titulas buvo skirtas ir Lietuvos atstovui – ilgamečiui dalyviui, daugkartiniam laimėtojų Justui Budriūnui, kuris čempionatuose dalyvauja nuo 1998 m.

Lietuvos delegacija dalyvių skaičiumi nusileido tik šeiminkų, latvių ir norvegų komandoms. Lietuvišką santūrumą palikę namuose, visi emociškai sveikinome komandos draugus gausiais aplodismentais. O pergalių buvo išties nemažai.

Čempionato šeimininkai – Lenkijos miškininkai – puikiai organizavo šį tarptautinį renginį. Dalyviai ne tik nuolat jautė jų dėmesį, bet ir buvo maloniai nustebinti tokiais šventės akcentais, kaip miškininkų orkestru, grojančiu ne tik klasikinę, bet ir šiuolaikinę muziką; medžioklinių „triūbų“ fanfaronis nugalėtojams; originaliais medaliais ir suvenyrais; specialiai Pamario regiono maršalkos įsteigta taure; rėmėjų dovanomis.

Čempionate dalyvavo 345 sportininkai iš 16 šalių: Baltarusijos (7), Čekijos (12), Danijos (6), Estijos (7), Suomijos (14), Vokietijos (4), Vengrijos (6), Italijos (2), Latvijos (53), Nyderlandų (1), Norvegijos (43), Lenkijos (133), Slovakijos (1), Švedijos (15) ir Šveicarijos (5).

Lietuvai atstovavo 36 dalyviai (jauniausias – 12 metų Karolis Boguška, vyriausias – 70-metis Jonas Ravinskas). Visi čempionato dalyviai suskirstyti į 14 amžiaus grupių (nuo 12 iki 75/80 metų). Jie varžėsi sprinto, vidutinio nuotolio distancijoje ir estafetėje.

Pirmą dieną sprinto rungtis vyko Wejherowo mieste. Trasos ilgis siekė iki 3 km, joje buvo išdėstyti 24 kontroliniai punktai. Star-

tavo 322 dalyviai. Po pirmos rungties Lietuvos komanda jau turėjo 14 medalių.

Moterys: W14 (moterys 14 m.) I vieta – Agnė Juodagalvytė, W20 II vieta – Vilija Revaitė, W35 III vieta – Edita Kaminskaitė, W45 III vieta – Aušra Sidoravičienė, W55 I vieta – Danutė Vilkelienė.

Vyrai: M14 (vyrai 14 m.) I vieta – Edvinas Staišiūnas, II vieta – Justinas Truncė, M21 III vieta – Tomas Kokanka, M35 III vieta – Dalius Boguška, M40 I vieta – Justas Budriūnas, M45 I vieta – Raimondas Oliškauskas, M55 III vieta – Jonas Vilkelis.

Antrą varžybų dieną vidutinio nuotolio trasa buvo Wejherowo priemiesčio miškuose. Vietovės reljefo aukščio skirtumai siekė net iki 75 metrų. Priklausomai nuo sportininkų amžiaus, šios sunkios trasos ilgis – 2,2–6,7 km, kontrolinių punktų 6–16.

Lietuvos komanda antrąją varžybų dieną iškovojo 14 medalių.

Moterys: W14 I vieta – Agnė Juodagalvytė, W20 III vieta – Vilija Revaitė, W35 II vieta – Edita Kaminskaitė, W45 II vieta – Aušra Sidoravičienė, W55 I vieta – Danutė Vilkelienė.

Startui pasiruošę...

Gerai nusiteikusi trasą įveikia varžybų senbuvė L. Servienė

Finišuoja T. Kokanka

EDGARO ČIORAIČIO, TOMO TERVYDŽIO, EFOL nuotraukos

Vyrai: M14 I vieta – Edvinas Staišiūnas, M21 II vieta – Tomas Kokanka, III vieta – Audrius Smilgius, M35 I vieta – Dalius Boguška, III vieta – Mindaugas Kvedaravičius, M40 I vieta – Ričardas Tėvelis, III vieta – Justas Budriūnas, M45 II vieta – Darius Truncė.

Po poilsio dienos rugpjūčio 10-ąją čempionato dalyviai varžėsi estafetinių varžybose. Komandą sudarė trys žmonės. Vyresnės amžiaus grupės narys galėjo dalyvauti jaunesnės grupės sudėtyje.

Baigiamoji varžybų rungtis apvainikavo Lietuvos dalyvius puikiais laimėjimais.

Moteryų stipriausioje – elito grupėje W21 Vilija Revaitė, Indrė Olišauskaitė ir Rima Sabaliauskaitė buvo trečios, W35 Edita Kaminskaitė, Danutė Vilkelienė ir Lina Servienė gavo sidabro medalius.

Dar geriau sekėsi vyrams – iškovoti šeši medaliai. M14/16 (mišri komanda) Edvinas Staišiūnas ir Agnė Juodagalvytė tapo čempionais, Domantas Tėvelis ir Justinas Truncė buvo antri. Stipriausiųjų – elito klasėje M21 čempionų medaliai žvilgėjo ant Audriaus Smilgio, Viktoro Staišiūno ir Tomo Kokankos krūtinė. M35 II vietą laimėjo Mindaugas Kvedaravičius, Jonas Vilkelis ir Dalius Boguška, M45 Raimondas Olišauskas, Vytautas Staišiūnas ir Darius Truncė buvo antri. Open grupėje antri buvo Aušra Sidoravičienė su Tomu Tervydžiu.

Malonu, kad sėkmingai pasirodė ir miškų urėdijų darbuotojai. Bene gausiausiai atstovauta Telšių miškų urėdija, kurią sudarė trijų moterų ir trijų vyrų komanda. Telšiškė tokių varžybų senbuvė Lina Servienė laimėjo du sidabro ir vieną bronzos medalį, jos kolegė Rima Sabaliauskaitė – bronzos. Gerai pasirodė Lina Sabaliauskaitė iš Telšių bei Irma Žukauskaitė iš Anykščių miškų urėdijos. Šios urėdijos darbuotojo Tomo Kokankos kolekcijoje stipriausioje elito klasėje – po vieną aukso, sidabro ir bronzos medalį. Alytaus miškų urėdijos medelyno viršininko Dariaus Truncės tandemas su sūnumi Justinu į

Trasoje – A. Sidoravičienė ir V. Staišiūnas

Lietuvos medalių kraitę atnešė po du sidabro medalius. Į Trakų miškų urėdiją keliauja Tomo Tervydžio medalis. Aktyviai kovojo ir Telšių urėdijos miškininkai Alvydas Vengalis, Rimantas Sabaliauskas, Edgaras Čioraitis iš Šiaulių miškų urėdijos, Marius Dimša iš Trakų miškų urėdijos, Audrius Norvila iš Miškų

instituto, Algis Plauska iš Marijampolės urėdijos, Jonas Ravinskas iš Miškų ir ekologijos fakulteto, Zbignevas Glazko iš Miškų departamento.

EFOL – tai ne tik sportinės varžybos. Programoje viena diena buvo skirta ekskursijoms, kurių metu susipažinta su įvairiais miškininkystės bei regiono kultūros objektais. Organizatoriai pasiūlė net 4 skirtingas ekskursijas, į jas išriedėjo 5 pilni autobusai. Kelis vakarus vietos miškininkai organizavo seminarus, diskusijas.

Dėkojame Lietuvos komandos vadovui Audriui Smilgiui už organizacinius rūpesčius, Lietuvos miškininkų sąjungai, „aprenkusiai“ šalies rinktinę, sumokėjusiai dalyvių mokesčius, o Miškų departamentui – už transportą nuvykti į čempionatą.

Kitąmet susitiksime Šveicarijoje!

LINA SERVIENĖ
IRMA ŽUKAUSKAITĖ
JONAS RAVINSKAS

Lietuvos komanda po varžybų

Praūžė dešimtoji „Miško dienu“ šventė

Trečiąją rugpjūčio savaitgalį ūkininko ir miškininko Antano Garbačiausko sodyboje vyko tradicinė šventė „Miško dienos Vėžaičiai 2013“. Šiemet – tai jubiliejinis dešimtas miškininkų ir miško bičiulių klubo „Miškas visiems“ susitikimas Antano valdose Nausodžio kaime šalia Vėžaičių Klaipėdos rajone. A. Garbačiausko ir jo bendraminčių iniciatyva nuo 2004 metų vasaros pabaigoje rengiamose „Miško dienos“ mielai dalyvaudavo šalies miškininkai, jų šeimos nariai, mišką mylintys žmonės. Metai po metų renginiams įgaunant vis didesnę pagreitį, nuolat gausėjo šventės dalyvių skaičius, plėtėsi geografija – į renginius imta kvieisti kaimynus lenkus, latvius ir estus. Tradiciškai renginio programą sudarydavo dvi dalys – įvairios tematikos konferencijos, seminarai ir vakare vykstanti linksmoji dalis. Už rimtąją dalį jau daug metų atsakingas Gamtos tyrimo centro Botanikos instituto vyr. mokslo darbuotojas dr. Vaidotas Lygis, o laisvalaikio užimtumo organizavimo didžiausias krūvis atitekdavo sodybos šeimininkui A. Garbačiauskui bei jo šeimai. Plečiantis renginių geografijai ir siekiant labiau susipažinti su kaimyninių šalių miškais, nuspręsta „Miško dienas“ organizuoti ir Latvijoje bei Estijoje.

Dešimtojoje „Miško dienos Vėžaičiai 2013“ šventėje nutarta atsisakyti akademinės dalies ir surengti vien sportines varžybas „Forest Sport 2013“, kuriose dėl pereinamo-

sios taurės rungsi 12 komandų iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Lenkijos. Varžybas sudarė orientacinis bėgimas miške su netikėtomis tarpinėmis užduotimis, viktorina „Kas, Kur, Kada miške?“ miškininkystės klausimais bei ilgoji kliūčių ruožo estafetė.

Kol mamytės, tėveliai rungtyniavo varžybų trasose, patys mažiausi šventės dalyviai turėjo galimybę graffiti dažais papuošti inkiulus, lipdyti iš molio bei dalyvauti mažosiose vaikų sportinėse rungtyse.

Vakarop, suvedus rungtynių rezultatus, paaiškėjo, jog pirmą vietą ir pereinamoji taurė atiteko Klaipėdos rajono miškininkų komandai „Žalieji“, antrą vietą – Tauragės miškų urėdijos komandai, trečią vietą – Dendrologų rinktinei komandai.

Puiki aplinka, gera atmosfera bei gražus oras prisidėjo prie šio renginio sėkmės ir populiarinimo. Po visų varžybų ir apdovanojimų ceremonijos dalyviai galėjo paskanauti ant laužo katiluose gamintų avienos patiekalų, išbandyti tikros indėniškos pirtelės malonumus, pasišildyti kubile ir, žinoma, gamtos apsuptyje iki gilios nakties (ar ryto) pabendrauti.

Organizatoriai dėkoja visiems padėjusiems organizuoti bei parėmusiems šį renginį: UAB Platelių šilas, UAB Sveaskog Baltfor, UAB Domše Lietuva, UAB Husqvarna Lietuva, UAB Segrīs, UAB Foresteka, UAB Vingida, Iggesund forest, Distein, Sip Protection, UAB Statoil Lietuva, UAB MMC Forest.

BRONISLOVO AMBROZO. RIMONDO VASILIAUSKO nuotraukos

- IŠKLAUSYSIME
- PAKONSULTUOSIME
- PARINKSIME GERIAUSIĄ, KOKYBIŠKIAUSIĄ IR PIGIAUSIĄ
- OPERATYVIAI ATVEŠIME TIESIAI PAS JUS, O JEI REIKIA IR Į MIŠKĄ...

Pasiklydai miške-užėik į

www.miskui.lt

UAB „MMC Forest“

Nausodžio k., Vėžaičių sen., 96215 Klaipėdos r.

Tel./faks. 8 448 68054

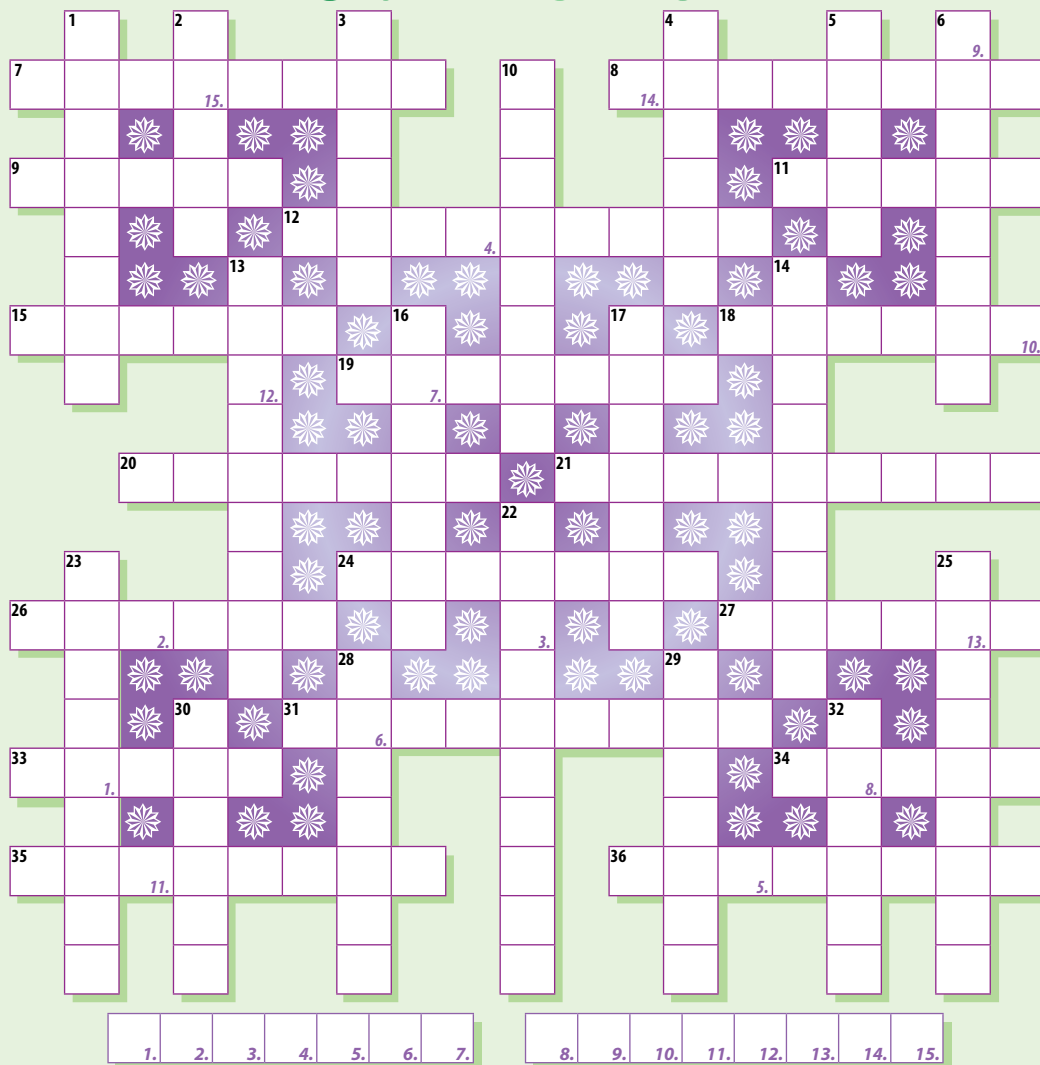
Mob. tel. 8 673 51506

El. paštas prekyba@miskui.lt

www.mmc.lt

www.miskui.lt

Štai ir Žolinė...

Vertikaliai:

1. Paukščių viršutinio odos sluoksnio raginis darinys, iš kurio susiformuoja kūno danga. **2.** Alyvmedinių šeimos vasaržalis medis, kurio lapai priešiniai, ne poromis, plunksniški. **3.** Didžiausias mūsų miškų plėšrūnas. **4.** Paukštis, žurnalo vaikams apie gamtą simbolis. **5.** Dantis, kuriuo plėšrūnas plėšo grobį. **6.** Lūpažiedžių šeimos miškų ir krūmų augalas (*Galeobdolon*). **10.** Daugiametis, sporinis, žolinis pievų ir miškų augalas, kurio stiebai žiemoja (*Equisetum*). **13.** Vertingiausias mūsų miškų grybas. **14.** Bervidinių šeimos plaukuotas augalas su žiedų kekėmis (*Odontites*). **16.** Kikilinių šeimos paukštis nesunkiai atpažįstamas iš baltų juostelių sparnuose ir giesmės (*Fringilla*). **17.** Erškėtinių šeimos miškų uogakrūmis, kurio uogos raudonos, sultingos ir rūgščios. **22.** ...Lietuvos pajūris (turintis gintaro). **23.** Varpinių šeimos vaiskiai žalias paupių, pagriovių, pelkių augalas (*Catabrosa*). **25.** „Šilo“ samana. **28.** Nedidelis, kiek didesni už naminį šunį gyvūnas, dažnai mintantis dvėseliena. **29.** Raudinių šeimos kibus miškų augalas (*Cruciata*). **30.** Daugiametis žolinis 60-150 cm aukščio augalas (*Artemisia*). **32.** Medų nešantis vabzdys – mažybiškai.

Horizontaliai:

7. Karklo mokslinis pavadinimas. **8.** Tilvikų šeimos paukštis, panašus į perkūno oželį (*Gallinago*). **9.** Laukinis ir naminis paukštis tuo pačiu pavadinimu. **11.** Metų laikas, ateinantis po rudens. **12.** Varpinių šeimos smulkus, kvapus pašarinis augalas. **15.** Paukščio raginis darinys, susiformavęs iš pailgėjusių žandinių lankų. **18.** Lūpažiedžių šeimos nemalonaus kvapo augalas (*Ballota*). **19.** Raudinių šeimos daugiametis, 30-90 cm aukščio žolinis augalas (*Galium*). **20.** Kikilių šeimos paukštis, sukančias lizdus soduose, gyvatvorėse (*Acanthis*). **21.** Notrelinių šeimos žolinių augalų rūšis, natūraliai auganti Vidurinėje Azijoje, Sibire, Europoje (*Leonurus*). **24.** Mirsinių šeimos augalų gentis, kuriai priklauso žoliniai augalai su stačiais arba gulsčiais stiebais (*Lysimachia*). **26.** Pusiau parazitinis visžalis puskrūmis, augantis ant medžių (*Viscum*). **27.** Gailus pelkių augalas. **31.** „Žalia“ varna. **33.** Senovės indų ugnies dievas. **34.** Smėlynų spygliuočių miškas. **35.** „Pikta“ žolė. **36.** Miško gyvūnas, baltai juodai dryžuotu snukiu.

Sunkesni žodžiai: dubeltas, skėstukas, šakalas, gardūnytė.

Kryžiažodžio „Vidurvasaris“ (2013 m. Nr. 7) atsakymai:

Vertikaliai: **1.** Keršulis. **2.** Tvorė. **3.** Agutis. **4.** Erelis. **5.** Taurė. **6.** Strazdas. **10.** Žvirblis. **13.** Raktažolė. **14.** Gelsvūnis. **16.** Kotikas. **17.** Sabalas. **22.** Bimbalynas. **23.** Gričiukas. **25.** Šilsamanė. **28.** Taukius. **29.** Drepanė. **30.** Žiedas. **32.** Gubojas.

Horizontaliai: **7.** Gervuogė. **8.** Tridantė. **9.** Ašara. **11.** Aktas. **12.** Čiobrelis. **15.** Vilkas. **18.** Bebras. **19.** Dobilas. **20.** Blandis. **21.** Šalavijas. **24.** Patinas. **26.** Kryklė. **27.** Pintis. **31.** Saulašarė. **33.** Einis. **34.** Bukas. **35.** Skudutis. **36.** Kaštonas.

Atsakymas – **ŽALGIRIO MŪŠIO DIENA**

Už kryžiažodžio „Vidurvasaris“ (išspausdinto 2013 m. Nr. 7) atsakymus UAB „MMC Forest“ įsteigtą prizą

striukę laimėjo **Algirdas Varapnickas**. Dėl prizo kreipkitės: el. paštu info@musu-girios.lt arba tel. 8687 10616

Generalinėje miškų urėdijoje:

GINTARAS PALTANAVIČIUS, dirbęs Miško resursų ir prekybos mediena skyriuje vyriausiojo specialistu, 2013 m. rugpjūčio 1 d. paskirtas šio skyriaus vedėju;

REMIGIJUS VRUBLIAUSKAS, dirbęs Miško atkūrimo ir apsaugos skyriuje vyriausiojo specialistu, 2013 m. rugpjūčio 1 d. paskirtas Miško resursų ir prekybos mediena skyriaus vyriausiojo specialistu.

Valstybinėje miškų tarnyboje:

IRMANTAS DIČKALNIS, dirbęs Valstybiniame miškotvarkos instituto GIS ir kartografijos skyriuje Duomenų banko tvarkymo grupės vadovu, nuo 2013 m. gegužės 2 d. paskirtas šios tarnybos Miškotvarkos skyriaus vyriausiojo specialistu.

Valstybiniame miškotvarkos institute:

TOMAS LIETUVNIKAS priimtas į Miškotvarkos skyriaus jaunesniojo taksatoriaus pareigas (nuo 2013 05 07);

DAINIUS BADAUSKAS priimtas į Miškotvarkos skyriaus jaunesniojo taksatoriaus pareigas (nuo 2013 05 09);

PERKELTI Į KITAS PAREIGAS:

DAIVA MŪRIENĖ, dirbusi juriste, paskirta Administravimo ir teisės skyriaus vedėja (nuo 2013 04 02);

AUŠRA PETUKAUSKIENĖ, dirbusi jaunesniąja specialistė, paskirta Kontrolės skyriaus vyresniąja specialiste (nuo 2013 04 02);

ONA GREIČIŪNIENĖ, dirbusi Žemės reformos grupės vadove, paskirta Žemės reformos skyriaus vedėja (nuo 2013 04 02);

LAIMUTIS SAMUOLIS, dirbęs Žemės reformos grupės vyresniojo inžinieriumi, paskirtas Žemės reformos skyriaus vyresniojo specialistu (nuo 2013 04 02);

ANTANAS VAIRA, dirbęs Žemės reformos grupės vyresniojo inžinieriumi, paskirtas Žemės reformos skyriaus vyresniojo specialistu (nuo 2013 04 02);

RIČARDAS IGNATAVIČIUS, dirbęs Žemės reformos grupės 2-os eilės inžinieriumi, paskirtas Žemės reformos skyriaus vyriausiojo specialistu (nuo 2013 04 02);

REMIGIJUS VAIŠNORA, dirbęs Žemės reformos grupės 1-os eilės inžinieriumi, paskirtas Miškotvarkos skyriaus jaunesniojo taksatoriumi (nuo 2013 05 02);

ALGIRDAS PAVASARIS, dirbęs Ūkio skyriaus vedėju, paskirtas Administravimo ir teisės skyriaus vyriausiojo specialistu ūkio reikams (nuo 2013 04 02);

VIRGINIJA MOTIEJŪNIENĖ, dirbusi administratore, paskirta Administravimo ir teisės skyriaus vyriausiąja specialiste (nuo 2013 04 02);

ANTANAS BENDINSKAS, dirbęs vyriausiojo specialistu, paskirtas Kontrolės skyriaus vyriausiojo specialistu (nuo 2013 04 02);

RITA PALICINIENĖ, dirbusi GIS ir kartografijos grupės vadove, paskirta GIS ir kartografijos skyriaus vedėjo pavaduotoja (nuo 2013 03 26);

INA ŽIVATKAUSKIENĖ, dirbusi GIS ir kartografijos skyriuje vyresniąja specialiste, paskirta vyriausiąja specialiste (nuo 2013 04 02);

DANGUOLĖ ŠUOPYTĖ, dirbusi GIS ir kartografijos skyriuje Duomenų banko operatore, paskirta GIS ir kartografijos skyriaus jaunesniąja specialiste (nuo 2013 04 02);

VITA VIRBAŠIŪTĖ, dirbusi GIS ir kartografijos skyriuje Duomenų banko operatore, paskirta GIS ir kartografijos skyriaus jaunesniąja specialiste (nuo 2013 04 02);

POVILAS ČUKAUSKAS, dirbęs jaunesniojo taksatoriumi, paskirtas GIS ir kartografi-

jos skyriaus jaunesniojo specialistu (nuo 2013 05 02);

ARVYDAS BAGDONAVIČIUS, dirbęs Projektavimo skyriuje Privačių miškų ir biržių projektavimo grupės vadovu, paskirtas Projektavimo skyriaus vyriausiojo specialistu (nuo 2013 04 02);

LINAS JUOZAITIS, dirbęs Kraštotvarkos skyriaus Rekreacijos ir gamtosaugos grupės vadovu, paskirtas Kraštotvarkos skyriaus vyriausiojo specialistu (nuo 2013 04 02);

TOMAS MIKALKEVIČIUS, dirbęs Miškotvarkos grupės vadovu, paskirtas Miškotvarkos skyriaus vyresniojo taksatoriumi (nuo 2013 05 02).

Kretingos miškų urėdijoje:

BRONIUS ŠAKALYS, dirbęs miškų urėdijoje vyriausiojo inžinieriumi, nuo 2013 m. balandžio 19 d. išleistas į pensiją;

ALGIRDAS VARAPNICKAS, dirbęs miškų urėdijoje miškotvarkos inžinieriumi, nuo 2013 m. balandžio 22 d. paskirtas vyriausiojo inžinieriumi.

Varėnos miškų urėdijoje:

LINA TAMAŠAITIENĖ, g. 1981 m., baigusi 2003 m. LŽŪU vadybos ir verslo administravimo bakalauro studijas, 2013 08 12 paskirta miškų urėdijoje ekonomiste.

Pamestą VĮ Jonavos miškų urėdijos Pageležių girininkijos girininko pavaduotojo valstybinių miškų pareigūno spaudą Nr. 34, registruotą VĮ Jonavos miškų registre, laikyti negaliojančiu.

Iš langelių, pažymėtų spalvotais skaičiais, sudarykite frazę.

Atsakymus iki rugsėjo 16 d. siųskite adresu VŠĮ „Mūsų girios“, A. Juozapavičiaus g. 10 a, 09311 Vilnius arba el. paštu info@musu-girios.lt.

Žinutėje įrašykite kryžiažodžio atsakymą, vardą, pavardę. (Pvz., Medkirtys, Vardenis Pavardenis).

Nugalėtojo, kuris bus nustatytas burtų keliu, laukia UAB „Husqvarna Lietuva“ įsteigtas prizas – sportinis krepšys.

Loterijoje dėl prizo negali dalyvauti redakcijos darbuotojai ir jų šeimų nariai.

Husqvarna®

Su 30-uoju gimtadieniu

Rugsėjo 1 d. šią sukaktį pažymintį Vilniaus miškų urėdijos Taurų girininkijos girininko pavaduotoją MAREK DUCHNOVIČ, 22 d. – Vilniaus miškų urėdijos prekybos vadybininką TADEUŠ DAŠKEVIČ, 28 d. – Valstybinės miškų tarnybos Nacionalinės miškų inventorizacijos skyriaus vyresnįjį specialistą SERGEJŲ POPOVĄ.

Su 40-uoju gimtadieniu

Rugsėjo 2 d. šią sukaktį pažymintį Mažeikių miškų urėdijos vyriausiąją buhalterę JOLANTĄ NOREIKIENĘ, 3 d. – Trakų miškų urėdijos Žeronių girininkijos girininko pavaduotoją BRONIŲ MUKNICKĄ, 4 d. – Valstybinio miškotvarkos instituto projektų vadovą DARIŲ DŽIAUGĮ, 16 d. – Marijampolės miškų urėdijos Varnabūdės girininkijos girininko pavaduotoją GINTAUTĄ AKELAITĮ, 20 d. – Šalčininkų miškų urėdijos Visinčios girininkijos girininką GIEDRIŲ JASIONĮ, 28 d. – Joniškio miškų urėdijos Skaistgirio girininkijos eigulį RIMANTĄ STANKŲ.

Su 50-uoju gimtadieniu

Rugsėjo 5 d. šią sukaktį pažymintį Druskininkų miškų urėdijos urėdą ZENONĄ NAUJOKĄ, Raseinių miškų urėdijos vyriausiąjį miškininką RIMVYDĄ MIKELAITĮ, 7 d. – Valstybinės miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus Šiaulių teritorinio poskyrio vyriausiąją specialistę RASĄ NAPRIENĘ, Zarasų miškų urėdijos medienos ruošos, prekybos ir tech-

rugsėjį

ninio padalinio sargą-kūriką ARVYDĄ KILBAUSKĄ, 10 d. – Tytuvėnų miškų urėdijos medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio medienvežio automobilio vairuotoją ARVYDĄ ZDANEVIČIŲ, 12 d. – Šilutės miškų urėdijos Švėkšnos girininkijos girininką ALGIRDĄ TAMAŠAUSKĄ, Zarasų miškų urėdijos medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio vairuotoją-šaltkalvį ANTANĄ DAMBRAUSKĄ, 20 d. – Biržų miškų urėdijos meistrę INDRĄ STANKUVIENĘ.

Su 60-uoju gimtadieniu

Rugsėjo 10 d. šią sukaktį pažymintį Kaišiadorių miškų urėdijos medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio savivarčio automobilio vairuotoją ALGIRDĄ DZEKEVIČIŲ, 11 d. – Vilniaus miškų urėdijos Taurų girininkijos eigulį ČESLOVĄ RATKEVIČIŲ, 18 d. – Druskininkų miškų urėdijos miško muziejaus-mokymo ir informacijos centro „Girios aidas“ kasininkę DALINĄ RAUGALIENĘ, 20 d. – Rokiškio miškų urėdijos Kamajų girininkijos girininko pavaduotoją IRENĄ SMALSTIENĘ, 25 d. – Kaišiadorių miškų urėdijos medelyno traktorininką EDMUNDĄ MORKŪNĄ, 26 d. – Valkininkų miškų urėdijos Pirčiupių girininkijos girininko pavaduotoją KAZĮ VYTAUTĄ LAURUŠEVIČIŲ, Jonavos miškų urėdijos Upninkų girininkijos eigulį SIGITĄ ERTMANĄ.

Su 70-uoju gimtadieniu

Rugsėjo 3 d. šią sukaktį pažymintį Prienų urėdijos buvusią ekonomistę BRONISLAVĄ GRUBEVIČIENĘ, 15 d. – buvusį ilgametį Marijampolės miškų urėdijos Buktos girininkijos eigulį JUOZĄ SMELSTORIŲ, 20 d. – buvusį ilgametį Tauragės miškų urėdijos urėdą PAULIŲ MARTINAVIČIŲ, buvusią ilgametę Biržų miškų urėdijos miško naudojimo inžinierę SIGITĄ PETRAUSKIENĘ, 30 d. – buvusį ilgametį Šakių miškų urėdijos Kidulių girininkijos eigulį ALGIMANTĄ STANAITĮ.

Rugsėjo 9 d. sukanka 75-eri – buvusiam ilgamečiam Zarasų miškų urėdijos vyriausiajam inžinieriui JONUI MALAKAUSKUI, 18 d. – buvusiam ilgamečiam Šakių miškų urėdijos buvusio Lekėčių medienos perdirbimo cecho meistrui VINCUI ALGIRDUI SENIŪNUI.

Su 80-uoju gimtadieniu

Rugsėjo 22 d. šią sukaktį pažymintį buvusią ilgametę Utenos miškų urėdijos sekretorę ALDONĄ TELKSNYTĘ.

Rugsėjo 1 d. sukanka 85-eri buvusiam ilgamečiam Kaišiadorių miškų urėdijos vyriausiajam miškininkui ALBERTUI IVANAUSKUI, 22 d. – buvusiam ilgamečiam Vilniaus miškų urėdijos Naujosios Vilnios girininkijos girininkui VYTAUTUI ZAGURSKUI, 29 d. – buvusiai ilgamečiai Dubravos EMM urėdijos medelyno darbininkei NATALIJAI GERVIENEI.

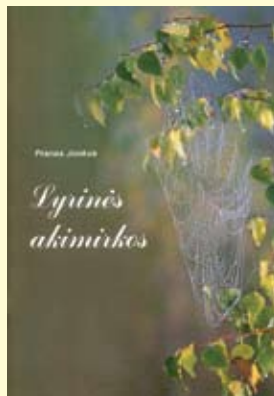
Kai metų laikai persipina su jausmais

Taip galima pasakyti apie miškininko, Biržų miškų urėdijos Biržų girininkijos girininko Prano Jonkaus išleistą eilėraščių knygelę „Lyrinės akimirkos“. O jos iš tikrųjų emociškos, atspindinčios lyrinio aš momentines nuotaikas. Ir jau nuobodumu eilėraščiai tikrai nepasižymi: jų meniniai vaizdai kinta su metų laikais, kartais – su autoriaus nuotaika. Vaizdai taip natūraliai išplaukia vienas iš kito, emocijos tokios išgyventos ir natūralios, jog atrodo, kad autorius tik ir kalba eilėmis, o kūryba jam – lengviausias procesas...

Taip atrodo skaitytojui, o kaip yra iš tiesų, tegali pasakyti pats Pranas. Bet tai – ne tiek svarbu. Turime puikų rezultatą: gražią jausmingų eilėraščių apie gamtą (ir save) knygelę. Ir nebūtinai „rudeninį“ eilėraščių prisiminti rudenį – paskaitysim bet kada; nustebsim netikėtais palyginimais ir mintimis... O nustebinti kuo nors ne taip jau lengva. Pranui Jonkui kai kuriuose eilėraščiuose tai netgi labai pavyko.

JŪRATĖ REČIŪNIENĖ – KUUSIENĖ

*Kai rugpjūtį jurginai pražys,
Pasirodys ir vėl liūdesys.
Baigsis vasaros žavūs kerai,
Prasidės rudenėlio vargai.*

*Na, o tu, dar paklydęs laikuos,
Savo laimės niekaip nerandi –
Pražilai, pavargai, bet eini,
Nežinai, kiek dar eiti turi.*

*Kai rugpjūtis jurginai pražys,
Gal dar saulė pro debesis grįš.
Spindulys pasirodęs šviesus
Gal parodys naujus tau kelius.*

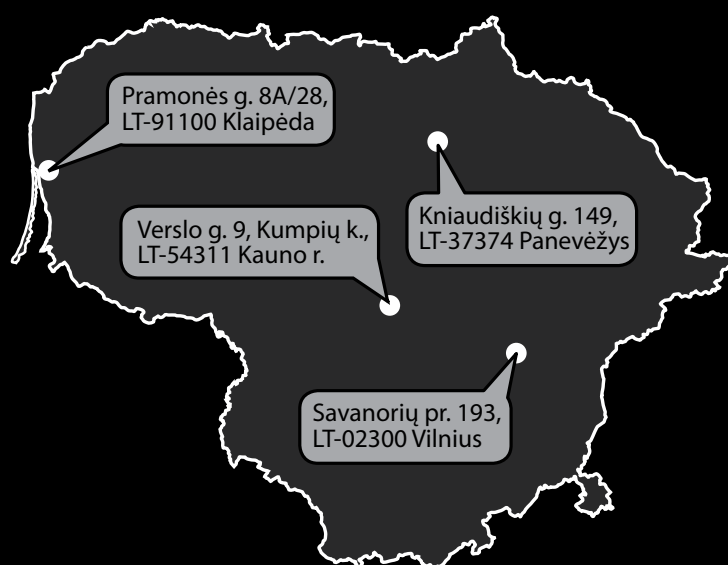
PRANAS JONKUS

PONSSE

GERIAUSIAS MEDKIRČIO DRAUGAS

PONSSE SCORPION

 KONEKESKO

oficialus **PONSSE** atstovas Lietuvoje

Miško technikos pardavimas: tel. 8 610 27218

Servisas: tel. 8 700 55100

Atsarginės dalys: tel. 8 614 03734

www.ponsse.com

Garantuojame - jie jūsų nepaves!

Pelningo verslo viena iš sąlygų – turėti techniką kuri gali dirbti visa dieną, be pertraukų. Mūsų naujieji miško valymo pjūklai yra puikus to pavyzdys. Kuriant juos panaudojome savo sukauptą patirtį bei atsižvelgėme į Jūsų poreikius ir atsiliepimus. Naujieji įrenginiai tobulesni už savo pirmtakus net keletu aspektų. Jie tapo dar ilgaamžiškesni, bei aprūpinti naujausiomis *Husqvarna* technologijomis palengvinančiomis jūsų darbą, bei mažinančiomis sąnaudas. Viena iš jų X-Torq®. Ji užtikrina, kad variklis gali dirbti maksimaliu režimu platesniame apskų diapazone, sunaudojamas mažiau degalų, bei išmesdamas mažiau teršalų. Kita tokia Low Vib®. Jos dėka vibracija rankenose yra akivaizdžiai mažesnė, nevargina ir leidžia ilgiau bei našiau dirbti.

Tai modeliai iš gausaus *Husqvarna* miško valymo pjūklų asortimento. Apsilankykite pas artimiausią prekybos atstovą ir profesionalūs konsultantai padės jums išsirinkti tinkamiausią.

Naujiena!

HUSQVARNA 555FX & 545FX

53.3/45.7 cm³, 2.8/2.2 kW (3.8/3.0 hp)*, 8.9/8.1 kg

* gamintojo nurodoma nominali galia

www.husqvarna.lt

